

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1988-1989

10 NOVEMBRE 1988

**Projet de loi contenant le budget des
Pensions pour l'année budgétaire 1988**

RAPPORT**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES
PAR M. MARCHAL**

La Commission des Finances a consacré à l'examen du budget des Pensions pour l'année 1988 une réunion qui a eu lieu le jeudi 3 novembre 1988.

**I. EXPOSE INTRODUCTIF
DU MINISTRE DES PENSIONS****Introduction**

En guise de préambule, le Ministre déclare tout d'abord que c'est avec grand plaisir qu'il présente pour la première fois devant la Commission le budget des Pensions. Celui-ci constitue une part importante du budget de l'Etat puisqu'il est le deuxième en im-

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Aerts, Chabert, De Bremaeker, de Clippele, Deprez, de Wasseige, Garcia, Hatry, Kenzeler, Paque, Pouillet, Mme Truffaut, MM. Van Thillo, Weyts, Wintgens et Marchal, rapporteur.

2. Membres suppléants : MM. Moureaux et Vanhaverbeke.

3. Autre sénateur : M. De Belder.

R. A 14426*Voir :***Document du Sénat :**

331 - 1 (S.E. 1988) : Budget.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1988-1989

10 NOVEMBER 1988

**Ontwerp van wet houdende de begroting
van Pensioenen voor het begrotings-
jaar 1988**

VERSLAG**NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE FINANCIEN UITGEBRACHT
DOOR DE HEER MARCHAL**

De Commissie voor de Financiën heeft de begroting van Pensioenen onderzocht tijdens een vergadering die plaats had op donderdag 3 november 1988.

**I. INLEIDENDE UITEENZETTING
VAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN****Inleiding**

Bij wijze van inleiding wenst de Minister voor-
eerst te benadrukken dat hij, zeer tot zijn genoegen,
de eer heeft om voor het eerst de begroting van
Pensioenen aan de Commissie voor te leggen. Zij
vormt op de Rijksschuld na, het belangrijkste deel

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; Aerts, Chabert, De Bremaeker, de Clippele, Deprez, de Wasseige, Garcia, Hatry, Kenzeler, Paque, Pouillet, mevr. Truffaut, de heren Van Thillo, Weyts, Wintgens en Marchal, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : de heren Moureaux en Vanhaverbeke.

3. Andere senator : de heer De Belder.

R. A 14426*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

331 - 1 (B.Z. 1988) : Begroting.

portance après celui de la Dette publique. Ceci explique peut-être en partie pourquoi la nouvelle structure gouvernementale a quelque peu réparti les compétences qui appartenaient à son prédécesseur.

Dans le cadre des protocoles qui ont été conclus en matière de délimitation de compétences — un arrêté royal paraîtra prochainement au *Moniteur* —, Mme Detiège, Secrétaire d'Etat aux Pensions sera plus particulièrement responsable du régime de pensions des travailleurs indépendants et du revenu garanti aux personnes âgées.

D'autre part, la désignation d'un Secrétaire d'Etat aux victimes de la guerre impliquait en cette matière un certain regroupement de compétence. C'est pourquoi, le Ministre a délégué à son collègue, M. Mainil, le traitement des problèmes relatifs aux victimes militaires de la guerre.

Le Ministre assure que toutes les mesures ont été prises pour assurer la coordination des activités. Jusqu'à présent, il ne peut que se louer de l'excellente collaboration existant entre les Ministres concernés, et certifie qu'elle se poursuivra à l'avenir et cela dans l'intérêt des pensionnés de tous les régimes de pensions.

En matière de pensions, comme en bien d'autres matières d'ailleurs, l'année 1988 constitue une année de transition, dans la mesure où la crise gouvernementale a quelque peu neutralisé l'activité politique pendant la première moitié de l'année.

CHAPITRE Ier

Présentation générale

SECTION 1

Le budget des pensions et le budget de l'Etat

Si l'on fait abstraction du budget de la Dette publique, le budget des Pensions est le plus gros budget de dépenses. Il représente plus de 10 p.c. des dépenses courantes de l'Etat.

Le tableau ci-dessous retrace l'évolution du budget de l'Etat et du budget des Pensions.

van de Rijksbegroting. Dit verklaart waarschijnlijk waarom bij de samenstelling van de regering de bevoegdheden van zijn voorganger enigszins hervreemd werden.

In het kader van de protocollen die inzake de afbakening van de bevoegdheden werden gesloten en waaromtrent eerstdaags een koninklijk besluit in het *Staatsblad* zal verschijnen — zal mevrouw Detiège, de Staatssecretaris voor Pensioenen meer in het bijzonder bevoegd zijn voor het pensioenstelsel der zelfstandigen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Anderzijds noodzaakt de aanstelling van een Staatssecretaris voor de Oorlogsslachtoffers tot een hergroepering van de bevoegdheden die op deze materie betrekking hebben. Daarom heeft de Minister de behandeling van de problemen, die de oorlogsslachtoffers betreffen, aan zijn collega, de heer Mainil, overgedragen.

De Minister geeft de verzekering dat alle maatregelen werden getroffen om deze activiteiten te coördineren. Tot op heden kan hij enkel de uitstekende onderlinge samenwerking prijzen en de Commissie verzekeren dat zulks in de toekomst zo zal blijven, in het belang van de gepensioneerden van al de pensioenstelsels.

Het jaar 1988 is voor de pensioenaangelegenheden, en trouwens ook voor andere materies, een overgangsjaar, aangezien de regeringscrisis de politieke activiteit in de eerste helft van dit jaar deels heeft geneutraliseerd.

HOOFDSTUK I

Algemene voorstelling

AFDELING 1

De begroting van Pensioenen en de Rijksbegroting

De begroting van Pensioenen, is op de begroting van de Rijksschuld na, de grootste uitgavenbegroting en vertegenwoordigt meer dan 10 pct. van de lopende Staatsuitgaven.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de Rijksschuld evenals die van de begroting van Pensioenen.

En milliards de francs — In miljarden franken	1987	1988
Dépenses courantes de l'Etat. — <i>Lopende Staatsuitgaven</i>	1 740,6	1 784,7
Dépenses de capital de l'Etat. — <i>Kapitaaluitgaven van de Staat</i>	170,4	168,2
Dépenses totales. — <i>Totale uitgaven</i>	1 911,0	1 952,8
Budget des Pensions — <i>Begroting van Pensioenen</i>	181,0	194,8
En pourcentage des dépenses courantes de l'Etat. — <i>Percentage van de lopende Staatsuitgaven</i>	10,3 %	10,9 %
En pourcentage des dépenses totales de l'Etat. — <i>Percentage van de totale Staatsuitgaven</i>	9,4 %	9,9 %

Le tableau suivant permet de comparer l'évolution du budget des Pensions et des autres grandes masses budgétaires (supérieures à 100 milliards de francs).

De tabel hierna vergelijkt de evolutie van de begroting Pensioenen met die van de andere grote budgettaire massa's (hoger dan 100 miljard frank).

En milliards de francs — In miljarden franken	1987	1988	Variations en p.c. — Wijziging in pct.
Pensions. — <i>Pensioenen</i>	181,0	194,8	+ 7,6
Dette publique. — <i>Rijksschuld</i>	386,4	400,2	+ 3,5
Prévoyance sociale. — <i>Sociale Voorzorg</i>	149,4	172,7	+ 15,5
Education nationale (total cellules). — <i>Onderwijs (totaal der cellen)</i>	293,4	285,5	— 2,7

Source : Exposé général du Budget pour l'année 1989.

Bron : Algemene toelichting van de begroting voor het jaar 1989.

Il faut cependant noter que le budget des Pensions ne représente qu'une partie des dépenses en ce domaine, une partie importante de ces dépenses étant financée par les cotisations des employeurs et des travailleurs.

D'autre part, le budget des Pensions ne couvre pas tous les régimes de pensions (ex : pouvoirs subordonnés, provinces, communes, S.N.C.B.).

Les dépenses totales en matière de pensions sont actuellement de l'ordre de 570 milliards de francs.

Er dient niettemin te worden opgemerkt dat de begroting van Pensioenen slechts een deel van de uitgaven in dat dossier vertegenwoordigt, gezien een belangrijk deel van die uitgaven door de bijdragen van de werkgevers en de werknemers gefinancierd wordt.

Anderzijds, dekt de begroting van Pensioenen niet alle pensioenstelsels (bijvoorbeeld : ondergeschikte besturen, provincies, gemeenten, N.M.B.S.).

De totaliteit van de pensioenuitgaven bedraagt thans 570 miljard frank.

SECTION 2

Le budget des Pensions et les budgets de la cellule sociale

Le tableau ci-après permet de comparer l'évolution du budget des Pensions à celle des autres budgets de la cellule sociale.

Evolution des crédits budgétaires

En milliards de francs — In miljarden franken	1987	1988	Variations en p.c. — Evolutie in pct.
Pensions. — <i>Pensioenen</i>	181,0	194,8	+ 7,6
Classes moyennes. — <i>Middenstand</i>	9,8	6,7	— 31,7
Emploi et Travail. — <i>Arbeid en Tewerkstelling</i>	66,5	65,8	— 1,1
Prévoyance sociale. — <i>Sociale Voorzorg</i>	149,4	172,7	+ 15,5
Santé publique. — <i>Volksgezondheid</i>	44,0	46,0	+ 4,5

SECTION 3

Les grandes masses budgétaires

Pour 1987, les crédits budgétaires s'élèvent à 181 milliards.

Pour 1988, les crédits prévus par le budget des Pensions sont fixés à 194,5 milliards. Le budget 1988 ajusté sera de 194,8 milliards.

AFDELING 2

De begroting van Pensioenen en de begroting van de sociale cellen

Onderstaande tabel maakt het mogelijk de evolutie van de begroting van pensioenen te vergelijken met die van de begrotingen van de sociale cellen.

Evolutie van de begrotingskredieten

AFDELING 3

De grote budgettaire massa's

Voor 1987 beliepen de begrotingskredieten 181 miljard.

Voor 1988 werden de kredieten voor de begroting van Pensioenen vastgesteld op 194,5 miljard. De aangepaste begroting zal 194,8 miljard belopen.

Les crédits repris au budget des Pensions concernent essentiellement cinq catégories de dépenses :

- les pensions du secteur public à charge du Trésor;
- les pensions de guerre;
- les subventions au régime des travailleurs salariés;
- les subventions au régime des travailleurs indépendants;
- le financement du revenu garanti aux personnes âgées.

Sous l'intitulé « Pensions civiles, ecclésiastiques et militaires » sont repris les crédits pour les pensions à charge du Trésor public, à savoir :

- les pensions de retraite civiles octroyées au personnel de l'Etat, de la magistrature, des corps spéciaux, de la Régie des Postes et de la Régie des Transports maritimes;
- les pensions de retraite au personnel de l'enseignement subventionné;
- les pensions de retraite aux ministres des cultes;
- les pensions militaires d'ancienneté;
- les pensions militaires d'invalidité du temps de paix, ainsi que les pensions de répartition octroyées en vertu de la loi du 9 mars 1953;
- les pensions de retraite et de survie octroyées aux anciens membres du personnel de carrière des cadres d'Afrique.

Cette rubrique comprend également les crédits qui doivent permettre à l'Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés (O.N.A.F.T.S.) de payer, pour le compte de l'Etat, les allocations familiales attribuées pour les enfants des titulaires d'une pension à charge du Trésor.

En outre, elle comprend certains crédits à transférer à l'Office national des pensions, (O.N.P.) en application de la loi du 5 août 1968 établissant certaines relations entre les régimes de pension du secteur public et ceux du secteur privé.

Enfin, cette subdivision comporte des crédits de moindre importance pour les objets divers, tels que accidents du travail, secours, pensions spéciales, intervention de l'Etat dans les soins de santé payés par l'Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer (O.S.S.O.M.), etc.

L'intitulé « Pensions de guerre » recouvre la partie du budget qui concerne le service de pensions et de rentes aux victimes militaires et y assimilées de la

De kredieten die in de begroting van pensioenen worden voorzien betreffen in hoofdzaak vijf categorieën van uitgaven :

- de pensioenen van de openbare sector ten laste van de Schatkist;
- de oorlogspensioenen;
- de toelagen aan de regeling voor werknemers;
- de toelagen aan de regeling voor zelfstandigen;
- de financiering van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Onder de titel « Burgerlijke, kerkelijke en militaire pensioenen » worden de kredieten voor de pensioenen ten laste van de openbare Schatkist opgenomen, namelijk :

- de burgerlijke rustpensioenen toegekend aan het Rijkspersoneel, de magistratuur, de speciale korpsen, de Regie der Posterijen en de Regie voor Maritiem Transport;
- de rustpensioenen voor het personeel van het gesubsidieerd onderwijs;
- de rustpensioenen voor de bedienaars van de erediensten;
- de militaire anciënniteitspensioenen;
- de militaire invaliditeitspensioenen in vredetijd alsook de vergoedingspensioenen toegekend krachtens de wet van 9 maart 1953;
- de rust- en overlevingspensioenen toegekend aan de gewezen leden van het beroepspersoneel van de Kaders in Afrika.

Deze rubriek omvat eveneens de kredieten die het de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (R.K.W.) mogelijk moeten maken, voor rekening van het Rijk, de gezinsbijslag uit te betalen, toekenbaar voor kinderen van de titularissen van een pensioen ten laste van de Schatkist.

Bovendien omvat zij bepaalde kredieten die, bij toepassing van de wet van 5 augustus 1968 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector, naar de Rijksdienst voor pensioenen (R.V.P.) moeten worden overgedragen.

Tenslotte omvat deze onderafdeling minder belangrijke kredieten voor diverse doeleinden, zoals arbeidsongevallen, hulpverstrekking, bijzondere pensioenen, Staatstussenkomsten in de door de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid (D.O.S.Z.) betaalde gezondheidszorgen, enz.

De titel « Oorlogspensioenen » dekt het gedeelte van de begroting betreffende de uitkering van pensioenen en renten aan de militaire slachtoffers en

guerre et du temps de paix, ainsi qu'aux victimes civiles des deux guerres mondiales.

Sous l'intitulé « Pensions sociales » sont rassemblées les interventions de l'Etat au profit des régimes de pension du secteur social (régime des travailleurs salariés et régime des travailleurs indépendants, revenu garanti aux personnes âgées).

Le titre IV concerne principalement les recettes et les dépenses du Fonds des pensions de survie (anciennement Caisse des Veuves et Orphelins - C.V.O.). Une partie des charges des pensions de retraite du secteur public est imputée sur les recettes de ce fonds.

Le budget des Pensions se compose environ pour moitié des pensions dues par l'Etat à ses anciens agents et à leurs ayants droit (y compris les pensions de guerre) et pour l'autre moitié, des interventions de l'Etat dans les pensions des travailleurs du secteur privé et pour le revenu garanti aux personnes âgées.

Il absorbe actuellement entre 12 et 13 p.c. du total des recettes de l'Etat et représente entre 10 et 11 p.c. de ses dépenses courantes.

Cette proportion est relativement stable depuis 1978 mais a tendance à croître depuis 1986. En points de pourcentage du P.N.B., le budget des Pensions s'élève à 3,385 en 1987 et à 3,524 en 1988.

CHAPITRE II

Evolution des principales composantes du budget

SECTION 1

Pensions civiles, ecclésiastiques et militaires

Sous cet intitulé, sont essentiellement regroupés les crédits assurant le financement des pensions mises à charge du Trésor public. Il s'agit :

- des pensions de retraite octroyées au personnel de l'Etat, de la magistrature, des corps spéciaux, de la Régie des Postes, de la Régie des Transports maritimes, de l'enseignement subventionné, ainsi qu'aux militaires et aux ministres des cultes;

- des pensions de retraite et de survie octroyées aux anciens membres du personnel de carrière des cadres d'Afrique;

- des pensions militaires d'invalidité du temps de paix et des pensions de réparation (loi du 9 mars 1953).

Les charges budgétaires de ce secteur atteignent 84 429,9 millions de francs en 1988, ce qui repré-

hiermee gelijkgestelden van oorlogs- en vreedstijd, alsook aan de burgerlijke slachtoffers van de twee wereldoorlogen.

Onder de titel « Sociale Pensioenen » zijn de Staatstussenkomsten verzameld ten behoeve van de pensioenregelingen van de sociale sector (regeling voor werknemers en regeling voor zelfstandigen, gewaarborgd inkomen voor bejaarden).

Titel IV betreft hoofdzakelijk de ontvangsten en de uitgaven van het Fonds voor overlevingspensioenen (voorheen Kas voor Weduwen en Wezen - K.W.W.). Een gedeelte der lasten van de rustpensioenen van de openbare sector wordt op de ontvangsten van dit Fonds aangerekend.

De begroting van Pensioenen betreft voor ongeveer de helft de pensioenen die door de Staat aan zijn gewezen ambtenaren en aan hun rechthebbenden verschuldigd zijn (oorlogspensioenen inbegrepen) en voor de andere helft de tussenkomsten van de Staat in de pensioenen van de privé-sector en voor het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Zij slorpt op dit ogenblik tussen 12 en 13 pct. van de globale inkomsten van de Staat op en vertegenwoordigt 10 à 11 pct. van de lopende uitgaven.

De verhouding is sedert 1978 redelijk stabiel gebleven maar blijkt sedert 1986 aan te groeien. In procenten van het B.N.P. bedraagt de begroting voor Pensioenen 3,385 in 1987 en 3,524 in 1988.

HOOFDSTUK II

Evolutie van de belangrijkste componenten van de begroting

AFDELING 1

Burgerlijke, kerkelijke en militaire pensioenen

Onder deze titel worden vooral de kredieten ondergebracht die de financiering van de pensioenen ten laste van de Openbare Schatkist verzekeren. Het betreft :

- de rustpensioenen toegekend aan het Rijksperoneel, de magistratuur, het personeel van de bijzondere lichamen, van de Regie der Posterijen, van de Regie voor Maritiem Transport, van het gesubsidiëerd onderwijs, en aan de militairen en de bedienaars van de erediensten;

- de rust- en overlevingspensioenen toegekend aan de gewezen leden van het beroepspersoneel van de kaders in Afrika;

- de militaire invaliditeitspensioenen van vreedstijd en de vergoedingspensioenen (wet van 9 maart 1953).

De begrotingslasten met betrekking tot deze sector bereiken 84 429,9 miljoen frank in 1988, hetgeen

sente une augmentation de 6 675,5 millions ou 8,6 p.c. par rapport à l'année 1987.

Les montants précités portant uniquement sur les crédits budgétaires repris au Titre I du budget, il convient, pour apprécier l'évolution réelle des charges de retraite, de tenir compte des dépenses supportées par le Fonds des pensions de survie (Titre IV du budget). L'intervention de ce fonds budgétaire s'élève à 6,4 milliards de francs en 1988, contre 8,8 milliards en 1987. En tenant compte de ce facteur, la progression des dépenses de retraite (dépenses gérées par l'Administration des Pensions) représente en 1988, 4 252,6 millions de francs ou 5 p.c. d'augmentation par rapport à l'année précédente.

On trouvera ci-après pour trois des principaux articles de ce poste l'évolution en volume et en prix qui sous-tend l'évolution des dépenses de 1980 à 1988.

Article 11.01

Pensions de retraite personnel de l'Etat
(y compris transfert du Fonds
des pensions de survie)

een verhoging met 6 675,5 miljoen of 8,6 pct. t.o.v. het jaar 1987 betekent.

Voormelde bedragen slaan uitsluitend op de begrotingskredieten vermeld in Titel I van de begroting zodat moet worden rekening gehouden met de uitgaven die door het Fonds voor overlevingspensioenen worden gedragen (Titel IV van de begroting) om de werkelijke evolutie van de lasten inzake rustpensioenen te evalueren. De tussenkomst van dit begrotingsfonds beloopt 6,4 miljard frank in 1988, tegenover 8,8 miljard in 1987. Deze factor in acht genomen vertegenwoordigt de voortschrijdende stijging van de uitgave inzake rust (uitgaven beheerd door de Administratie der Pensioenen) 4 252,6 miljoen frank in 1988 of 5 pct. verhoging t.o.v. het voorgaande jaar.

Hierna vindt men voor drie van de belangrijkste artikelen van die post de evolutie in volume en in uitgaven die de basis vormt voor de evolutie van de uitgaven van 1980 tot 1988.

Artikel 11.01

Rustpensioenen van de Rijksambtenaren
(inbegrepen de overdracht van het Fonds
voor overlevingspensioenen)

	Nombre de pensions — <i>Aantal pensioenen</i>	Dépenses (En millions de francs) — <i>Uitgaven</i> (In miljoenen franken)	Pension moyenne (En francs) — <i>Gemiddeld pensioen</i> (In franken)
1980	34 875	15 180,3	435 277
1981	37 108	17 309,3	466 457
1982	39 428	19 307,0	489 677
1983	41 845	21 295,4	508 911
1984	44 539	23 362,7	524 545
1985	47 890	25 702,6	536 701
1986	51 078	28 040,0	548 964
1987	54 771	29 650,0	541 345
1988	58 535	31 870,0	544 461

Article 11.03 — Pensions de retraite militaires
(y compris transfert du Fonds
des pensions de survie)

Artikel 11.03 — Militaire anciënniteitspensioenen
(inbegrepen de overdracht van het Fonds
voor overlevingspensioenen)

	Nombre de pensions — <i>Aantal pensioenen</i>	Dépenses (En millions de francs) — <i>Uitgaven</i> (In miljoenen franken)	Pension moyenne (En francs) — <i>Gemiddeld pensioen</i> (In franken)
1980	33 717	13 340,4	395 658
1981	34 979	15 213,3	434 927
1982	36 315	16 878,6	464 783
1983	37 519	18 291,0	487 513
1984	38 872	19 575,8	503 596
1985	40 288	20 876,6	518 184
1986	41 464	22 015,0	530 943
1987	42 859	22 915,0	534 660
1988	43 844	23 810,0	543 062

*Article 40.01 — Pensions de retraite
enseignement subventionné
(y compris transfert du Fonds
des pensions de survie)*

*Artikel 40.01 — Rustpensioen voor het personeel
van het gesubsidieerd onderwijs
(inbegrepen de overdracht van het Fonds
voor overlevingspensioenen)*

	Nombre de pensions — <i>Aantal pensioenen</i>	Dépenses (En millions de francs) — <i>Uitgaven (In miljoenen franken)</i>	Pension moyenne (En francs) — <i>Gemiddeld pensioen (In franken)</i>
1980	36 671	16 543,5	451 133
1981	38 169	18 512,6	485 017
1982	39 730	20 454,2	514 830
1983	41 121	22 018,2	535 449
1984	42 237	23 430,6	554 741
1985	43 691	24 904,7	570 019
1986	45 045	26 150,0	580 531
1987	46 943	27 265,0	580 811
1988	48 932	28 545,0	583 361

Pour ces différents postes, il convient d'observer un accroissement du nombre de pensions d'une part et d'autre part des économies résultant du paiement à terme échu des pensions qui ont pris cours à partir du 1er janvier 1988 et de l'application des tranches de réduction prévues par l'article 41 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

Voor die verschillende posten moet worden gewezen, enerzijds, op een toename van het aantal pensioenen en, anderzijds, op de besparingen die voortvloeien uit de betaling na verstreken termijn van de pensioenen die sedert 1 januari 1988 zijn ingegaan en uit de toepassing van de verminderschijven beoogd in artikel 41 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

SECTION 2

Pensions de guerre

Les dépenses de ce secteur sont en légère diminution puisqu'elles passent de 17 723,3 millions en 1987 à 17 675,8 millions en 1988. Un crédit provisionnel de 308,9 millions est prévu au budget 1988, conformément à la décision gouvernementale de mai 1986, relative à la prolongation pour une durée de trois ans du protocole d'accord avec les associations patriotiques.

Le Gouvernement a donc accepté le principe d'une nouvelle programmation de trois ans couvrant la période 1988-1990.

Un projet de loi est en préparation et il sera déposé avant la fin de cette année.

On trouvera ci-après, pour le principal article de ce poste, l'évolution des dépenses et du nombre de bénéficiaires.

*Article 33.05
Pensions et rentes de guerre 40-45*

AFDELING 2

Oorlogspensioenen

De uitgaven in die sector verminderen lichtjes en dalen van 17 723,3 miljoen in 1987 naar 17 675,8 miljoen in 1988. Een provisioneel krediet van 308,9 miljoen wordt in de begroting 1988 voorzien in uitvoering van een beslissing van de Regering van mei 1986 betreffende de verlenging gedurende drie jaren van het protocol-akkoord met de vaderlands-lievende verenigingen.

De Regering heeft bijgevolg het beginsel van een nieuwe programmatie voor drie jaren aanvaard die de periode 1988-1990 dekt.

Een wetsontwerp is in voorbereiding en zal voor het einde van dit jaar worden neergelegd.

Hierna vindt men, voor het belangrijkste artikel van die post, de evolutie van de uitgaven en van het aantal begunstigden.

*Artikel 33.05
Pensioenen en renten voor de oorlog 40-45*

	1986	1987	1988 (ajusté - aangepast)
Dépenses (en millions de francs). — <i>Uitgaven (in miljoenen franken)</i>	12 149,7	11 788,3	11 880,0

	Nombre de bénéficiaires		Aantal begunstigden			
	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Invalides. — <i>Invaliden</i>	57 496	54 897	52 141	49 534	46 805	44 212
Veuves, orphelins. — <i>Weduwen en wezen</i>	17 974	21 073	22 342	25 589	26 456	29 300
Ascendants. — <i>Ascendenten</i>	1 172	1 023	877	729	627	528
Rentes. — <i>Renten</i>	238 238	235 063	229 622	222 463	215 567	207 660

SECTION 3

Pensions sociales

Le financement des pensions du secteur social, c'est-à-dire des pensions faisant partie des régimes de sécurité sociale, est assuré essentiellement par des cotisations sociales d'une part et par des interventions de l'Etat d'autre part. C'est sous l'intitulé « Pensions sociales » que sont regroupées ces interventions du Trésor. L'évolution de celles-ci de 1987 à 1988 est présentée au tableau reproduit ci-après (en millions de francs), en ce qui concerne les principaux postes :

AFDELING 3

Sociale pensioenen

De betaling van de pensioenen van de sociale sector, dat zijn de pensioenen die tot de regelingen inzake sociale zekerheid behoren, wordt in hoofdzaak verzekerd door de sociale bijdragen enerzijds en door de tussenkomsten van de Staat anderzijds. Onder de titel « Sociale pensioenen » worden die tussenkomsten van de Staat samengebracht. De evolutie ervan over de jaren 1987 en 1988 wordt, voor de belangrijkste posten, in navolgende tabel voorgesteld (in miljoenen franken) :

	1987	1988	Variations en p.c. — Variaties in pct.
<i>Salariés. — Werknemers :</i>			
Subvention organique (42.16). — <i>Organieke toelage (42.16)</i>	52 311,0	57 664,4	+ 10,2
Statut reconnaissance nationale (42.07). — <i>Statuut nationale erkentelijkheid (42.07)</i>	985,0	942,0	— 4,4
Prépension de retraite (42.17). — <i>Brugpensioen (42.17)</i>	2 041,0	2 046,0	+ 0,02
Sous-totaux. — <i>Subtotalen</i>	55 337,0	60 652,4	+ 9,6
<i>Invalides mineurs (42.05). — Invalide mijnwerkers (42.05)</i>	5 488,9	5 448,4	— 0,8
<i>Travailleurs indépendants (42.03 - 42.11 - 42.18). — Zelfstandigen (42.03 - 42.11 - 42.18)</i>	16 278,7	17 615,9	+ 8,2
<i>Revenu garanti aux personnes âgées. — Gewaarborgd inkomen voor bejaarden (42.02)</i>	8 299,2	8 419,1	+ 1,4

§ 1er. Pensions des travailleurs salariés

La situation du régime pour les années 1987 et 1988 est décrite au tableau repris ci-dessous (en millions de francs) :

§ 1. Pensioenen voor werknemers

De toestand van die regeling voor de jaren 1987 en 1988 wordt aangegeven in onderstaande tabel (in miljoenen franken) :

	1987	1988
<i>Recettes. — Ontvangsten :</i>		
Cotisations. — <i>Bijdragen</i>	240 101	247 972
Subventions. — <i>Toelagen</i>	55 337	60 652
Autres. — <i>Andere</i>	8 106	4 683
Totaux. — <i>Totalen</i>	303 544	313 308
<i>Dépenses. — Uitgaven :</i>		
Prestations. — <i>Uitkeringen</i>	297 505	306 239
Autres. — <i>Andere</i>	5 343	5 787
Totaux. — <i>Totalen</i>	302 848	312 026
<i>Solde. — Saldo</i>	+ 696	+ 1 282

En 1988, l'intervention de l'Etat dans les dépenses résultant de l'application du régime de la prépension de retraite et du régime de la prépension spéciale pour chômeurs âgés reste limitée à 20 p.c. des charges.

En effet, une disposition du projet de loi-programme qui sera soumis incessamment au Parlement vise à prolonger en 1988 les effets de la loi de redressement du 22 janvier 1985 contenant des dispositions sociales.

D'autre part, une autre disposition de ce projet a pour objet de supprimer, pour les organismes assureurs gérant les anciens régimes obligatoires de rentes, l'obligation de constituer un fonds de réserve complémentaire égal à 5 p.c. des réserves mathématiques. Le subside de l'Etat au régime de pensions des travailleurs salariés est donc réduit à concurrence du montant total des réserves complémentaires de 5 p.c., soit 1 milliard de francs, lequel devra être transféré à l'O.N.P.

§ 2. Pensions des travailleurs indépendants

La situation de ce régime de pensions est retracée ci-après (en millions de francs) :

In 1988 blijft de tussenkomst van de Staat in de uitgaven voortvloeiend uit de toepassing van de regeling inzake brugrustpensioen en van de regeling inzake bijzonder brugpensioen voor oudere werklozen tot 20 pct. van de lasten beperkt.

Een bepaling van het ontwerp van programmawet dat eerstdaags bij het Parlement zal worden neergelegd beoogt inderdaad de verlenging in 1988 van de uitwerking van de herstellwet houdende sociale bepalingen van 22 januari 1985.

Anderzijds heeft een andere beschikking van dat wetsontwerp tot doel de verzekeringsinstellingen die de vroegere verplichte regelingen inzake renten beheeren te ontlasten van de verplichting een aanvullend reservefonds aan te leggen ten belope van 5 pct. van de wiskundige reserves. De Rijkstoelage aan de pensioenregeling voor werknemers wordt dus vermindert ten belope van het totale bedrag van de aanvullende reserves van 5 pct. t.w. 1 miljard frank, welk bedrag aan de R.V.P. zal moeten worden overgedragen.

§ 2. Pensioenen voor zelfstandigen

De toestand van die pensioenregeling wordt hierna weergegeven (in miljoenen franken) :

	1987	1988
<i>Recettes. — Ontvangsten :</i>		
Cotisations sociales. — <i>Sociale bijdragen</i>	24 424,0	24 454,0
Interventions de l'Etat. — <i>Rijkstoelagen</i>	18 688,2	18 840,9
Transferts. — <i>Overdrachten</i>	8 746,2	9 196,5
Divers. — <i>Andere</i>	186,0	180,0
Totaux. — Totalen	52 044,4	52 671,4
<i>Dépenses. — Uitgaven :</i>		
Prestations. — <i>Uitkeringen</i>	46 961,1	48 176,6
Autres. — <i>Andere</i>	4 910,0	3 239,9
Totaux. — Totalen	51 871,1	51 416,5
Solde. — Saldo	+173,3	+1 254,9

Une disposition du projet de loi-programme a pour objet de permettre en 1988, comme les années précédentes, de réduire l'intervention de l'Etat au bénéfice du régime de pension des travailleurs indépendants, à concurrence du produit des recettes affectées au profit de ce régime et provenant de la cotisation de modération prélevée sur les revenus des travailleurs indépendants.

Ce montant a été estimé à 8 milliards de francs pour 1988.

D'autre part, au 1er janvier 1988 a été exécutée la première phase d'un plan quinquennal en vue d'un

Een bepaling van het ontwerp van programmawet strekt ertoe, zoals tijdens de voorgaande jaren, de tussenkomst van de Staat in de pensioenregeling voor zelfstandigen ook te verminderen met het bedrag van de opbrengst van de ontvangsten voortkomende uit de matigingsbijdrage die op de inkomsten van de zelfstandigen wordt afgedragen.

Dat bedrag wordt voor 1988 op 8 miljard geraamd.

Anderzijds werd op 1 januari 1988 de eerste fase uitgevoerd van een vijfjarenplan betreffende het ge-

relèvement des pensions des indépendants jusqu'au niveau du revenu garanti aux personnes âgées.

Les dispositions légales prises n'ont concerné que l'exécution de cette première phase et ce, afin de ne pas lier le Gouvernement suivant aux options déjà prises.

Au 1er janvier 1988, l'augmentation a été de 5,847 p.c. pour les ménages et de 4,232 p.c. pour les isolés dans la mesure où la carrière comme travailleur indépendant atteignait au moins les 2/3 d'une carrière complète.

La dépense supplémentaire a été estimée à 1 088,7 millions de francs pour 1988.

Le financement de cette programmation sera assuré par :

1° une adaptation du subside de l'Etat, compensée par l'étalement de la dette du passé et l'économie réalisée en revenu garanti;

2° une nouvelle répartition du produit des cotisations entre les secteurs des allocations familiales, des pensions et des indemnités d'invalidité.

§ 3. Revenu garanti aux personnes âgées

Le crédit budgétaire nécessaire a été évalué à 8 419,1 millions de francs pour l'année 1988 contre 8 299,2 millions de francs pour l'année 1987.

Les tableaux ci-après, communiqués par l'administration du Budget indiquent l'évolution depuis 1980 du revenu garanti des non-pensionnés et du revenu garanti des pensionnés.

La croissance très rapide du nombre de bénéficiaires depuis 1983 est imputable uniquement à celle des bénéficiaires d'une pension (de salarié ou d'indépendant) inférieure au minimum garanti.

Les pensionnés représentent 81,5 p.c. du total des bénéficiaires au 1er janvier 1988. Cette croissance (voir tableau ci-dessous) ne s'est pas ralentie entre janvier 1987 et janvier 1988 (+ 14,6 p.c.), mais le montant moyen de l'intervention en faveur de ces pensionnés a diminué au 1er janvier 1988, pour la première fois depuis 1982.

Cette baisse serait due au relèvement des pensions des indépendants. Puisque ce relèvement s'effectue en 5 tranches, dont la deuxième au 1er janvier 1989, le montant doit encore diminuer.

leidelijk opvoeren van de pensioenen voor zelfstandigen tot dat van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

De wettelijke beschikkingen desbetreffend werden beperkt tot die eerste fase om de volgende Regering niet door reeds genomen opties te binden.

Op 1 januari 1988 bedroeg de verhoging 5,847 pct. voor de gezinnen en 4,232 pct. voor de alleenstaanden voor zover hun beroepsloopbaan als zelfstandige minstens gelijk was aan 2/3 van een volledige loopbaan.

De bijkomende uitgave werd voor 1988 op 1 088,7 miljoen frank geschat.

De financiering van die programmatie zal worden verzekerd door :

1° een aanpassing van de Rijkstoelagen gecompenseerd door een spreiding van de schuld van het verleden en door de besparing die eruit voortvloeit voor het gewaarborgd inkomen voor bejaarden;

2° een nieuwe verdeling van de opbrengst der bijdragen over de sectoren gezinstoelagen, pensioenen en invaliditeitsvergoedingen.

§ 3. Gewaarborgd inkomen voor bejaarden

Het vereist begrotingskrediet werd geraamd op 8 419,1 miljoen frank voor 1988 tegen 8 299,2 miljoen frank voor het jaar 1987.

Onderstaande tabellen, die door de administratie van de Begroting werden medegedeeld geven vanaf 1980 de evolutie van het gewaarborgd inkomen aan voor de niet-gepensioneerden en voor de gepensioneerden.

De zeer snelle aangroei van het aantal gerechtigden sedert 1983 is uitsluitend te wijten aan de toename van de begunstigten met een pensioen als werknemer of als zelfstandige waarvan het bedrag lager is dan het gewaarborgd minimum.

De gepensioneerden vertegenwoordigen 81,5 pct. van het totaal aantal gerechtigden op 1 januari 1988. Die toename (zie onderstaande tabel) is tussen januari 1987 en januari 1988 niet afgenomen (+ 14,6 pct.) maar het gemiddelde bedrag van de tussenkomst ten gunste van de gepensioneerden is op 1 januari 1988 voor de eerste keer sinds 1982 gedaald.

Die daling zou haar oorsprong vinden in de verhoging van het pensioen voor zelfstandigen. Aangezien die verhoging over 5 schijven verloopt, waarvan de tweede op 1 januari 1989 zal ingaan, moet dat bedrag nog verminderen.

*Evolution du revenu garanti
des non-pensionnés*

*Evolutie van het gewaarborgd inkomen
bij niet-gepensioneerden*

	Bénéficiaires du R.G. seul <i>Begunstigden met het G.I. alleen</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>	Dépense janvier (en milliers de francs) <i>Uitgave januari (in duizendtallen franken)</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>	Montant mensuel moyen <i>Gemiddeld maan- delijks bedrag</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>
1-1-1980	23 374		176 543		7 553	
1-1-1981	22 515	-3,68	201 960	14,40	8 970	18,76
1-1-1982	21 553	-4,27	204 668	1,34	9 496	5,86
1-1-1983	20 748	-3,73	216 449	5,76	10 432	9,86
1-1-1984	19 784	-4,65	229 865	6,20	11 619	11,37
1-1-1985	19 059	-3,66	239 548	4,21	12 569	8,18
1-1-1986	18 440	-3,25	254 112	6,08	13 780	9,64
1-1-1987	17 852	-3,19	254 655	0,21	14 265	3,51
1-1-1988	17 588	-1,48	254 951	0,12	14 496	1,62

*Evolution du revenu garanti
des pensionnés*

*Evolutie van het gewaarborgd inkomen
bij gepensioneerden*

	Bénéficiaires R.G. + pension <i>Begunstigden met G.I. + pensioen</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>	Dépense janvier (en milliers de francs) <i>Uitgave januari (in duizendtallen franken)</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>	Montant mensuel moyen <i>Gemiddeld maan- delijks bedrag</i>	T.C. (en p.c.) <i>Verschil (in pct.)</i>
1-1-1980	39 383		116 919		2 969	
1-1-1981	39 948	1,43	147 890	26,49	3 702	24,70
1-1-1982	47 562	19,06	161 360	9,11	3 393	-8,36
1-1-1983	50 644	6,48	181 740	12,63	3 589	5,78
1-1-1984	50 964	0,63	217 719	19,80	4 272	19,04
1-1-1985	56 013	9,91	290 038	33,22	5 178	21,21
1-1-1986	61 854	10,43	343 900	18,57	5 560	7,37
1-1-1987	68 029	9,98	390 333	13,50	5 738	3,20
1-1-1988	77 934	14,56	429 823	10,12	5 515	-3,88

	Bénéficiaires (1 ^{er} janvier) <i>Begunstigden (1 januari)</i>		Dépense (janvier) <i>Uitgave (januari)</i>		Montant mensuel (janvier) <i>Maandelijks bedrag (januari)</i>	
	Total général <i>Algemeen totaal</i>	Croissance annuelle <i>Jaarlijkse toename</i>	Total général <i>Algemeen totaal</i>	Croissance annuelle <i>Jaarlijkse toename</i>	Total général <i>Algemeen totaal</i>	Croissance annuelle <i>Jaarlijkse toename</i>
Jan. 1973	81 177		108 354 668		1 335	
Jan. 1974	76 271	-6,04	159 376 081	47,09	2 090	56,55
Jan. 1975	71 875	-5,76	184 876 441	16 00	2 572	23,06
Jan. 1976	69 585	-3,19	205 808 151	11,32	2 958	15,01
Jan. 1977	68 784	-1,15	263 912 104	28,23	3 837	29,72
Jan. 1978	66 855	-2,80	290 972 360	10,25	4 352	13,42
Jan. 1979	64 382	-3,70	284 995 318	-2,05	4 427	1,72
Jan. 1980	62 757	-2,52	293 462 047	2,97	4 676	5,62
Jan. 1981	62 463	-0,47	349 850 109	19,21	5 601	19,78
Jan. 1982	69 115	10,65	366 027 664	4,62	5 296	-5,45
Jan. 1983	71 392	3,29	398 189 010	8,79	5 578	5,32
Jan. 1984	70 748	-0,90	447 583 670	12,40	6 326	13,41
Jan. 1985	75 072	6,11	529 586 781	18,32	7 054	11,51
Jan. 1986	80 294	6,96	598 011 398	12,92	7 448	5,59
Jan. 1987	85 881	6,96	644 988 826	7,86	7 510	0,83
Jan. 1988	95 522	11,23	684 773 841	6,17	7 169	-4,54

CHAPITRE III

Les perspectives

Certaines mesures, prévues par la déclaration gouvernementale, ont fait l'objet d'une décision lors du conclave budgétaire d'août 1988 et entreront en vigueur le 1er janvier 1989. D'autres mesures sont en préparation. Le présent chapitre a pour objet d'indiquer les principales mesures qui sont soit retenues, soit envisagées.

SECTION 1

Pensions des travailleurs salariés

1. Dans le chapitre consacré à la sécurité sociale et à la sécurité d'existence, la déclaration gouvernementale prévoit que « dans le cadre d'un plan pluriannuel, les montants des pensions les plus modestes des travailleurs salariés seront relevés... ».

Pour concrétiser ce point de la déclaration gouvernementale, il a été décidé de revaloriser, dans le cadre d'un plan pluriannuel, une première fois de 2 p.c. le montant du minimum garanti des pensions de retraite et de survie pour travailleurs salariés, et de faire prendre cours cette première augmentation le 1er janvier 1989.

Les montants mensuels sont actuellement de 26 060 francs, pour un ménage, de 20 852 francs pour un isolé et de 20 502 francs pour une pension de survie.

La formule de la revalorisation progressive du minimum garanti du régime des salariés présente l'avantage d'améliorer le sort des pensionnés qui, après une carrière importante comme travailleur salarié, ne bénéficient que d'une pension modeste. En effet, le bénéfice du minimum n'est accordé qu'aux travailleurs qui comptent au moins deux tiers d'une carrière complète comme travailleur salarié.

De plus, cette augmentation de la pension minimale rétablit une certaine tension entre celle-ci et le revenu garanti aux personnes âgées et le minimum de moyens d'existence auxquels ont été périodiquement revalorisés et le seront encore de 2 p.c. en 1989 et n'ont pas été affectés par le triple saut d'index de 1984, 1985, 1987. Un tel objectif répond également à l'objectif défini par la déclaration gouvernementale laquelle prévoit « qu'il faut maintenir une tension justifiée entre les minima d'existence et des prestations sociales déterminées ».

L'augmentation prévue de 2 p.c. au 1er janvier 1989 permet de réaliser un certain parallélisme avec les

HOOFDSTUK III

De vooruitzichten

Sommige maatregelen, die in de Regeringsverklaring werden voorzien, werden op het budgettair conclaaf van augustus 1988 reeds beslist en zullen op 1 januari 1989 van kracht worden. Andere maatregelen liggen ter voorbereiding. Het voorliggend hoofdstuk wil de voornaamste maatregelen aanstippen die, hetzij genomen zullen worden, hetzij overwogen worden.

AFDELING 1

Pensioenen van de werknemers

1. In het hoofdstuk dat aan de sociale zekerheid en aan de bestaanszekerheid wordt gewijd, voorziet de Regeringsverklaring dat « in het raam van een meerjarenplan de bedragen van de meest bescheiden pensioenen van de werknemers zullen worden opgetrokken... ».

Om dit punt van de Regeringsverklaring te concretiseren werd er beslist om, in het raam van een meerjarenplan, het bedrag van het gewaarborgd minimum rust- en overlevingspensioen voor werknemers een eerste maal met 2 pct. te verhogen en om deze eerste verhoging op 1 januari 1989 te laten ingaan.

De maandbedragen belopen thans 26 060 frank voor een gezin, 20 852 frank voor een alleenstaande en 20 502 frank voor een overlevingspensioen.

De formule om het gewaarborgd minimum in de werknemersregeling progressief te herwaarderen, biedt het voordeel dat het lot van de gepensioneerden wordt verbeterd die, ondanks een belangrijke loopbaan als werknemer, slechts een bescheiden pensioen genieten. Het gewaarborgd minimumpensioen wordt immers slechts aan de werknemers toegekend die het bewijs leveren van een loopbaan die ten minste twee derden van een volledige loopbaan in die hoedanigheid omvat.

Bovendien herstelt de verhoging van het minimumpensioen een zekere spanning tussen dat pensioen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, evenals het bestaansminimum, die regelmatig werden verhoogd en in 1989 ook met 2 pct. zullen worden verhoogd en die niet getroffen werden door de drievoudige indexsprong van 1984, 1985 en 1987. Dit komt tevens tegemoet aan de doelstelling die door de Regeringsverklaring werd vooropgesteld en die voorziet dat « er een gerechtvaardigde spanning moet blijven bestaan tussen het bestaansminimum en de aangehaalde sociale uitkeringen ».

De verhoging van 2 pct., die vanaf 1 januari 1989 is voorzien, maakt het mogelijk om een zeker paral-

augmentations programmées dans le cadre du revenu garanti aux personnes âgées et du régime des pensions des travailleurs indépendants.

Enfin, l'exécution d'une telle formule ne présente aucune difficulté sur le plan administratif.

Le nombre de bénéficiaires peut être évalué à $\pm 171\ 000$ et l'incidence financière a été estimée pour 1989 à 741,4 millions.

2. D'autre part, dans le cadre du projet de loi-programme, il sera proposé au Parlement de prolonger d'un an, c'est-à-dire jusqu'au 31 décembre 1989, le régime de la prépension de retraite pour travailleurs salariés. Ce délai doit être mis à profit pour dégager une solution globale, en concertation avec les interlocuteurs sociaux sur la problématique relative à la fin de la carrière professionnelle.

3. Enfin, d'autres mesures ont pour but, tout en sauvegardant l'équilibre financier du régime des pensions des travailleurs salariés, de maintenir les interventions de l'Etat à un niveau acceptable. Il est notamment proposé, dans ce cadre, d'instaurer une cotisation spéciale de 3,5 p.c. sur tous les versements effectués par les employeurs pour financer les avantages complémentaires en matière de vieillesse et de décès prématuré. Le produit de cette cotisation sera affecté à l'O.N.P. en vue du financement du régime des pensions des travailleurs salariés; la subvention de l'Etat à ce régime sera réduite à due concurrence. L'instauration d'une telle cotisation s'inspire également du souci de renforcer la solidarité entre toutes les catégories de travailleurs.

SECTION 2

Pensions des travailleurs indépendants

En ce qui concerne les travailleurs indépendants, le Gouvernement s'est engagé à procéder, en collaboration avec le Parlement, à l'exécution de la phase suivante du relèvement du montant des pensions des travailleurs indépendants jusqu'au niveau du montant du revenu garanti aux personnes âgées et ce proportionnellement à la durée de la carrière de travailleur indépendant, pour autant que ladite carrière professionnelle de travailleur indépendant atteigne au moins les deux tiers d'une carrière complète.

Cette deuxième phase (la première a été exécutée le 1er janvier 1988) constitue une étape de l'exécution du plan quinquennal, prévue dans la déclaration gouvernementale, qui vise à porter, au 1er janvier 1992, le montant minimum garanti pour une carrière complète de travailleur indépendant au niveau du montant du revenu garanti aux personnes âgées.

l'ellisme tot stand te brengen met de verhogingen die in het raam van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en het pensioenstelsel der zelfstandigen in het vooruitzicht worden gesteld.

De uitvoering van een dergelijke formule stuit bovendien op administratief vlak op geen enkel probleem.

Het aantal gerechtigden kan op $\pm 171\ 000$ worden geraamd. De financiële weerslag werd voor 1989 op 741,4 miljoen geschat.

2. Anderzijds zal in het raam van de sociale programmawet aan het Parlement worden voorgesteld om het brugrustpensioen voor werknemers met één jaar te verlengen, d.w.z. tot 31 december 1989. Deze termijn moet worden aangewend om, in samenwerking met de sociale gesprekspartners, een algemene oplossing uit te werken voor het probleem van het einde van de beroepsloopbaan.

3. Tenslotte hebben andere maatregelen tot doel om de Rijkstoelagen op een aanvaardbaar peil te behouden, teneinde het financieel evenwicht van het pensioenstelsel voor werknemers te vrijwaren. In dit raam wordt meer bepaald voorgesteld om een bijzondere bijdrage van 3,5 pct. in te voeren op alle stortingen die door de werkgevers werden verricht met het oog op de financiering van aanvullende voordelen inzake ouderdom en vroegtijdige dood. De opbrengst van deze bijdrage zal aan de R.V.P. ter financiering van het pensioenstelsel voor werknemers worden toegewezen; de Rijkstoelage aan het stelsel zal in evenredigheid worden verminderd. De invoering van een dergelijke bijdrage is tevens de uitdrukking van de bekommernis om de solidariteit tussen alle categorieën van werknemers te versterken.

AFDELING 2

Pensioenen der zelfstandigen

Wat de zelfstandigen betreft heeft de Regering er zich toe verbonden om, in samenwerking met het Parlement, tot de uitvoering van de volgende fase van het optrekken van de pensioenen van de zelfstandigen tot het niveau van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden over te gaan, dat evenredig aan de loopbaan als zelfstandige wordt vastgesteld, voor zover althans de beroepsloopbaan van de zelfstandige tenminste gelijk is aan twee derde van een volledige loopbaan.

Deze verhoging is de uitvoering van de tweede fase van een vijfjarenplan, voorzien in het Regeerakkoord, waarvan de eerste fase per 1 januari 1988 werd verwezenlijkt, en die erop gericht is om het gewaarborgd minimumbedrag voor zelfstandigen op 1 januari 1992 in overeenstemming te brengen met het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Cette phase, qui sera exécutée au 1er janvier 1989, aura pour objet d'augmenter le montant minimum garanti pour une carrière complète de travailleur indépendant de un quart de la différence entre le montant du revenu garanti aux personnes âgées (valeur janvier 1989) et le montant du minimum garanti pour une carrière complète de travailleur indépendant (valeur décembre 1988).

Par analogie, les indemnités d'invalidité de travailleur indépendant seront augmentées dans la même proportion.

L'augmentation de 2 p.c. des montants de base du revenu garanti aux personnes âgées au 1er janvier 1989 a été prise en compte pour la détermination des montants.

Concrètement, cela signifie que le montant annuel minimum garanti pour une carrière complète de travailleur indépendant, sera porté de 205 376 francs à 217 973 francs pour les ménages et de 161 794 francs à 169 301 francs pour les autres bénéficiaires, soit une augmentation annuelle de 12 597 francs et 7 507 francs respectivement.

SECTION 3

Revenu garanti aux personnes âgées

Conformément à la déclaration gouvernementale, le revenu garanti aux personnes âgées sera majoré de 2 p.c. au 1er janvier 1989.

Voor de tweede fase, die zal uitgevoerd worden per 1 januari 1989, zal het gewaarborgd minimumbedrag van de zelfstandigen met een volledige loopbaan, waarde december 1988, verhoogd worden met een vierde van het verschil tussen het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, waarde 1 januari 1989, en het gewaarborgd minimumbedrag voor zelfstandigen met een volledige loopbaan, waarde december 1988.

Deze verhoging gaat gepaard met een analoge optrekking van de invaliditeitsuitkeringen voor zelfstandigen.

Voor de berekening van de bedragen werd rekening gehouden met een verhoging van 2 pct. van het basisbedrag van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden per 1 januari 1989.

Concreet betekent dit dat het gewaarborgd minimumbedrag van de zelfstandigen met een volledige loopbaan opgetrokken wordt van 205 376 frank naar 217 973 frank voor de gezinnen en van 161 794 frank naar 169 301 frank voor de andere gerechtigden of een jaarlijkse verhoging van respectievelijk 12 597 frank en 7 507 frank.

AFDELING 3

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden

In overeenstemming met de regeringsverklaring zal het gewaarborgd inkomen voor bejaarden vanaf 1 januari 1989 met 2 pct. worden verhoogd.

	Montant mensuel au 1 ^{er} novembre 1988 — Maandbedrag op 1 november 1988	Montant mensuel au 1 ^{er} janvier 1989 — Maandbedrag op 1 januari 1989
Taux ménage. — <i>Gezin</i>	21 314	21 740
Taux isolé. — <i>Alleenstaande</i>	15 985	16 305

SECTION 4

Pensions du secteur public

Conformément à la déclaration gouvernementale et corrélativement aux améliorations sélectives qui seront apportées aux pensions des travailleurs salariés, le Gouvernement examinera la possibilité de corriger dans le cadre d'un plan pluriannuel certaines situations inéquitables pour les pensionnés du secteur publics.

En ce qui concerne les victimes de guerre, le Gouvernement a accepté le principe d'une nouvelle programmation de trois ans couvrant la période 1988-1990. Un projet de loi est en préparation pour concrétiser celle-ci. Parmi les mesures qu'il contiendra, il est déjà acquis que figureront l'achèvement de la proportionnalité et de l'allocation

AFDELING 4

Pensioenen van de openbare dienst

In overeenstemming met de regeringsverklaring en gelijktijdig met de selectieve verbeteringen die in de werknemerspensioenen zullen worden aangebracht, zal de Regering de mogelijkheid onderzoeken om in het kader van een meerjarenplan sommige onbillijke situaties voor de gepensioneerden in openbare dienst recht te zetten.

Voor de oorlogsslachtoffers, heeft de Regering reeds het principe van een nieuwe programmatie aanvaard, die over drie jaren, namelijk 1988-1990, wordt gespreid. Een ontwerp van wet om dit te concretiseren, wordt voorbereid. Het staat reeds vast dat het ontwerp naast een aantal andere maatregelen bepalingen zal bevatten, zoals de voltooiing van de

différentielle pour les veuves ainsi que le relèvement de certains taux d'invalidité des amputés.

D'autre part, l'extension du régime de la pension de réversion à l'ensemble des veuves de guerre sera poursuivie, conformément à la déclaration gouvernementale.

SECTION 5

Problématique de l'âge de la retraite

Sur un plan général, il est évident que les dépenses afférentes aux régimes de pensions vont augmenter de façon sensible dans les prochaines années notamment en raison du vieillissement de la population, de l'augmentation de la longévité et de l'arrivée à maturité de nos régimes de pensions.

Le fait qu'aujourd'hui, plus de gens vivent plus longtemps et que notre pays est capable d'offrir aux pensionnés un niveau de vie et de bien-être digne est un phénomène positif en soi et constitue en réalité un potentiel de croissance économique et de création d'emplois important, à condition que le Gouvernement réponde positivement aux nouveaux défis que ce vieillissement lui pose.

Certes, il est indiscutable que dans les années à venir une plus grande partie des richesses nationales devra être réservée pour couvrir les effets financiers du vieillissement de notre population et de la maturation de notre régime de retraite.

Mais, il n'est pas exact de prétendre que l'évolution démographique entraînera une explosion des dépenses sociales laquelle serait insupportable du point de vue économique. En effet, l'accroissement des dépenses causé par le vieillissement dans les secteurs soins de santé et pensions sera compensé dans une large mesure par une diminution des dépenses consacrées aux allocations familiales, à l'enseignement et au chômage.

Les pensions ne doivent pas être appréciées isolément mais font partie intégrante des systèmes globaux de sécurité sociale. C'est dans ce cadre global qu'il convient, en effectuant les transferts nécessaires, d'assurer le financement des régimes de retraite.

En ce qui concerne la problématique de la fin de la carrière professionnelle, il est prématuré de prendre position dès à présent dans ce dossier. En effet, les interlocuteurs sociaux ont finalement dégagé un pré-accord interprofessionnel. Certes, ce pré-accord doit encore être soumis aux instances des

proportionaliteit en de differentiëring van de uitkeringen voor weduwen en de verhoging van sommige invaliditeitsuitkeringen voor geamputeerden.

Anderzijds zal, in overeenstemming met de regeringsverklaring, het weduwenpensioen tot alle oorlogsweduwen worden uitgebreid.

AFDELING 5

Problematiek van de pensioengerechtigde leeftijd

Het is vanzelfsprekend dat over het algemeen de uitgaven, die op de pensioenstelsels betrekking hebben, de komende jaren op gevoelige wijze zullen stijgen, meer bepaald tengevolge van de vergrijzing van de bevolking, de verhoging van de levensverwachtingen en de volledige ontplooiing van onze pensioenstelsels.

Het feit dat heden ten dage meer mensen langer leven en dat ons land in staat is om aan zijn gepensioneerden een waardige levensstandaard en welvaart te bieden, is op zich een positief fenomeen en vormt in werkelijkheid een economisch groeipotentieel en de mogelijkheid tot het scheppen van een belangrijk aantal arbeidsplaatsen, op voorwaarde dat de Regering positief antwoordt op de uitdaging die door de vergrijzing wordt gesteld.

Het staat ontegensprekelijk vast dat in de komende jaren een groter deel van de nationale rijkdom zal moeten voorbehouden worden om de financiële gevolgen van de vergrijzing van onze bevolking en de rijping van ons pensioenstelsel te dekken.

Het is evenwel onjuist om voor te wenden dat de demografische ontwikkeling een kostenexplosie van de sociale uitkeringen voor gevolg zou hebben die in economisch opzicht ondraaglijk zou worden. De toename van de uitgaven, die door de vergrijzing in de sectoren van de gezondheidszorgen en van de pensioenen wordt veroorzaakt, zal met name in grote mate door een verlaging van de uitgaven voor kinderbijlagen, onderwijs en werkloosheid gecompenseerd worden.

De pensioenen mogen niet afzonderlijk beoordeeld worden, maar moeten als een integrerend bestanddeel van het geheel van de sociale zekerheidsregelingen beschouwd worden. In dit algemeen kader moeten dan ook de nodige transferts geschieden om de financiering van de pensioenstelsels te verzekeren.

Wat het einde van de beroepsloopbaan betreft, is het voorbarig om ter zake reeds een standpunt te bepalen. De sociale gesprekspartners hebben eindelijk een interprofessioneel pre-akkoord afgesloten, dat nog aan de goedkeuring van de instanties van beide grote vakverenigingen moet onderworpen worden.

deux grandes organisations syndicales mais, dans l'intérêt de la concertation sociale, il est souhaitable que ce texte soit finalement accepté par toutes les parties.

De toute façon, pour le problème de l'âge de la retraite, une concertation tripartite sera organisée dans les prochaines semaines. Ceci rencontre d'ailleurs le souhait des interlocuteurs sociaux.

Sans vouloir préjuger de la solution qui sera finalement retenue, il apparaît clairement que la formule de « l'âge couperet », c'est-à-dire le passage d'une activité à temps plein à une inactivité totale à un âge déterminé (à l'heure actuelle 65 ans pour les hommes et 60 ans pour les femmes) est condamnée à terme.

L'hétérogénéité du groupe d'âge 55-64 ans à de multiples points de vue, statut socio-professionnel, niveau de qualification, niveau de revenus, aptitudes physiques etc. impose la formule de la flexibilité de l'âge de la retraite.

Une meilleure prise en compte des souhaits des travailleurs et des spécificités des conditions de travail permettrait également de réduire le gaspillage des ressources humaines qui résulte souvent de la mise en inactivité anticipée.

En bref, la solution qui sera finalement adoptée, devra selon le Ministre tenir compte de diverses préoccupations lesquelles sont toutes dignes d'intérêt, à savoir :

- la réalisation de l'objectif relatif à l'égalité de traitement entre homme et femme, dans le secteur des pensions comme dans les autres régimes de sécurité sociale mais aussi la réalisation de l'égalité de traitement entre tous les travailleurs ouvriers, employés, cadres quel que soit l'âge auquel ils débutent leur carrière professionnelle;

- la réalisation d'un système de retraite flexible, conformément à la Recommandation de la C.E.E.; cette flexibilité permet de prendre en compte la situation en matière de chômage et d'emploi et apparaît comme une solution souple pour faire face aux évolutions du marché du travail et de la population active;

- l'évolution démographique et le marché de l'emploi;

- l'évolution des dépenses dans le secteur des pensions, dépenses qu'il convient de contenir dans des limites acceptables.

Il est, de plus, nécessaire de rétablir une certaine cohérence dans les diverses formules de pensions anticipées ou de prépensions qui se sont développées de façon empirique, souvent au gré des nécessités

In het belang van het sociaal overleg is het wenselijk dat de tekst door alle partijen is aanvaard.

Er zal, hoe dan ook, in de komende weken een overleg op tripartite-basis worden georganiseerd, hetgeen trouwens met de wensen van de sociale gesprekpartners overeenstemt.

Zonder op de oplossing te willen vooruitlopen die uiteindelijk zal worden gekozen, lijkt het duidelijk dat de formule van de vaste pensioenleeftijd, d.w.z. de overgang van een voltijdse betrekking naar de totale inactiviteit op een welbepaalde leeftijd (thans 65 voor de mannen en 60 voor de vrouwen), op termijn veroordeeld is.

De heterogeniteit van de ouderdomsgroep van 55 tot 64 jaar met zijn vele invalshoeken, socio-professioneel statuut, scholingsgraad, inkomensniveau, fysieke bekwaamheid, enz. maken de formule van een flexibele pensioenleeftijd noodzakelijk.

Indien meer rekening zou gehouden worden met de wensen van de werknemers en de eigenheid van de arbeidsvoorwaarden, zou de verkwisting van menselijke vaardigheden, die dikwijls in het vervroegd pensioen uitmondt, kunnen verminderd worden.

Kortom, de oplossing die uiteindelijk zal aangenomen worden, zal volgens de Minister met verschillende, stuk voor stuk behartenswaardige, bezorgdheden rekening moeten houden, namelijk :

- de verwezenlijking van de gelijke behandeling van man en vrouw, zowel in de pensioenstelsels als in de andere sectoren van de sociale zekerheid, maar ook de verwezenlijking van een gelijke behandeling van alle werknemers, arbeiders, bedienden, kaders — ongeacht de ouderdom waarop hun beroepsactiviteit aanving;

- de verwezenlijking van een flexibel pensioenstelsel, zoals dit in de E.G. — Aanbeveling wordt vooropgesteld; deze flexibiliteit maakt het mogelijk om rekening te houden met de toestand op het vlak van werkloosheid en tewerkstelling en lijkt als oplossing voldoende soepel om de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en van de actieve bevolking tegemoet te treden;

- de demografische ontwikkeling en de arbeidsmarkt;

- de ontwikkeling van de uitgaven in de sector pensioenen, waarmee binnen aanvaardbare grenzen rekening moet worden gehouden.

Het is, des te meer, nodig om een zekere coherentie tot stand te brengen in de diversiteit aan formules voor vervroegd pensioen of brugpensioen die op empirische wijze tot stand kwamen en dikwijls

économiques, c'est-à-dire sans prendre en compte la dimension humaine du problème.

C'est en fait tout un problème de société qui est posé et il mérite dès lors un débat d'idées qui dépasse les manœuvres politiques, les considérations personnelles et les intérêts purement commerciaux.

Après la concertation tripartite, un projet de loi concernant cette problématique sera soumis au Parlement. Il s'agira là d'un débat important; à ce sujet, le Ministre est certain de pouvoir compter sur l'intérêt et la collaboration des membres de la Commission.

II. DISCUSSION GENERALE

Un membre regrette que le budget de 1989 ne soit pas discuté en même temps que celui de 1988, dans la mesure où dans les propos tenus par le Ministre, les remarques les plus intéressantes concernent l'avenir de notre système de pensions.

Tout en reconnaissant que le Ministre n'est certainement pas responsable de cette situation, il considère que ce débat arrive à la fois trop tôt et trop tard : trop tôt, parce qu'il n'est pas encore possible de débattre maintenant des perspectives tracées par le Ministre, et trop tard, en ce qui concerne le budget de 1988, parce que l'essentiel des crédits sont déjà dépensés.

Par conséquent, le membre se contentera de poser trois questions précises relatives au budget présenté :

1. A la lecture de la page 85, il apparaît que des montants mensuels inférieurs à 1 000 francs sont versés à titre de pensions de survie. Est-ce que cela a encore un sens ? Comment ces pensions sont-elles payées aux ayants droit ?

2. A la page 78, l'orateur observe qu'on continue à verser des montants relativement élevés aux avoués.

Il demande pour quelle raison on en est arrivé à payer des montants aussi élevés. Son intérêt pour cette question est motivé par l'attrait qu'elle pourrait avoir dans le cadre de la réforme du Sénat.

En effet, on pourrait imaginer, dans le but de rencontrer les réticences des sénateurs qui pourraient craindre que la réforme mette fin aux droits liés à l'avancement dans leur carrière, de continuer à payer ceux qui entreraient en ligne de compte pour lesdits droits.

3. A la page 41, il est dit qu'un crédit de 153 millions de francs est prévu pour permettre l'application des mesures législatives en matière de soins de santé de l'ancien personnel de carrière des cadres

slechts aan economische behoeften tegemoet kwamen, zonder met het humane aspect van het probleem rekening te houden.

Eigenlijk wordt hier een maatschappelijk probleem opgeworpen waar een uitwisseling van ideeën zich opdringt, die politieke manoeuvres, persoonlijke overwegingen en zuiver commerciële interessen overschrijdt.

Na het overleg in tripartite, zal een wetsontwerp dienaangaande aan het Parlement worden voorgelegd. Het zal een belangrijk begin zijn, en de Minister hoopt op de interesse en de medewerking van de leden van deze Commissie te kunnen rekenen.

II. ALGEMENE BESPREKING

Een lid betreurt dat de begroting van 1989 niet samen met die van 1988 wordt behandeld aangezien de interessantste opmerkingen die de Minister heeft gemaakt, betrekking hebben op de toekomstperspectieven van onze pensioenregeling.

Ofschoon hij de Minister daarvoor helemaal niet verantwoordelijk wil stellen, is hij toch van mening dat de behandeling zowel te vroeg als te laat plaatsheeft. Zij komt te vroeg omdat de toekomstperspectieven die de Minister heeft geschetst, nog niet besproken kunnen worden en te laat voor de begroting van 1988 omdat de kredieten reeds grotendeels opgebruikt zijn.

Bijgevolg zal het lid volstaan met drie precieze vragen over de ingediende begroting :

1. Op bladzijde 85 staat dat maandbedragen van minder dan 1 000 frank als overlevingspensioen worden gestort. Heeft dat eigenlijk nog zin ? Hoe worden die pensioenen betaald aan de gerechtigden ?

2. Op bladzijde 78 heeft spreker opgemerkt dat er nog steeds vrij hoge bedragen worden betaald aan de pleitbezorgers.

Hij vraagt hoe dat zover is kunnen komen. Die vraag lijkt hem des te interessanter omdat zij in het kader van de hervorming van de Senaat aan belang zou kunnen winnen.

Het is denkbaar dat men senatoren die in aanmerking zouden komen voor de bedoelde rechten, verder zou betalen om tegemoet te komen aan de terughoudendheid van hen die zouden vrezen dat zij de rechten verbonden aan de verdere uitbouw van hun carrière door die hervorming zouden verliezen.

3. Op bladzijde 41 staat vermeld dat er een krediet van 153 miljoen frank wordt opgevoerd om « de toepassing mogelijk te maken van de wettelijke beschikkingen inzake de gezondheidszorgen van het

d'Afrique et de leurs ayants droits. Y a-t-il une différence entre le régime accordé à ce personnel et celui des autres fonctionnaires d'Etat ? Si tel est le cas, comment justifie-t-on cette différence de traitement lorsqu'on constate, à la lecture des tableaux en annexe, que certains de ces cadres jouissent d'une pension mensuelle d'environ 100 000 francs. Est-ce normal que l'Etat continue à fournir un effort financier au bénéfice de personnes qui jouissent déjà d'un traitement plus que décent.

Le Ministre des Pensions est d'accord avec l'intervenant pour souligner, qu'en raison du retard accumulé suite aux circonstances politiques, un débat approfondi sur le budget de 1988 n'a plus beaucoup de sens. C'est pourquoi il a tenu à consacrer une part importante de son exposé introductif aux perspectives d'avenir du système de pensions, et cela d'autant plus qu'on se situe à une période charnière en ce domaine.

En ce qui concerne les très petites pensions de retraite, il faut distinguer deux catégories d'allocataires : d'une part, il y a les personnes qui sont pensionnées pour inaptitude après une très courte carrière et qui n'ont pas droit à un minimum parce que les revenus du ménage dépassent une certaine limite; d'autre part, il y a des personnes qui ont occupé des fonctions accessoires dans l'enseignement. Cette dernière catégorie forme la plus grosse partie des ayants droit dans la classe des pensions mensuelles de moins de 1 000 francs.

On trouve une situation identique parmi les pensions de survie, outre le fait que dans ce cas il peut y avoir un cumul de pension de survie avec celle de retraite.

En ce qui concerne le mode de paiement, on constate que de plus en plus de pensions sont payées par C.C.P.

Les avoués ont été mis à la retraite en 1970, suite à la disparition de leur profession. On leur avait garanti à l'époque une pension égale au revenu moyen des cinq dernières années précédant leur mise à la retraite. Parmi ces avoués, certains avaient des revenus assez élevés, ce qui explique les montants correspondants qui leur ont été attribués. La loi du 5 août 1978 a toutefois plafonné le taux maximum de toutes les pensions à 140.000 francs par mois; autrement, certains avoués jouiraient encore d'une pension s'élevant à 350 000 francs par mois.

En ce qui concerne les soins de santé pour le personnel d'Afrique, il y a lieu de constater que ces personnes paient une double cotisation : d'une part, 2,55 p.c. du montant de leur pension à l'I.N.A.M.I., et d'autre part, une cotisation spécifique de 360 francs par mois à l'O.S.S.O.M. On a garanti à ces personnes le statut privilégié d'indemnisation des soins de santé qu'ils avaient à l'époque de l'indépendance,

gewezen personeel van de beroepskaders van Afrika en van hun rechtverkrijgenden ». Bestaat er een verschil tussen de regeling voor dit personeel en die voor de andere rijksambtenaren ? Zo ja, waarom dan die ongelijke behandeling, wanneer uit de bijgevoegde tabellen blijkt dat sommige van die kaderleden een pensioen ontvangen dat bijna 100 000 frank per maand bedraagt ? Is het logisch dat de Staat een financiële inspanning blijft leveren voor personen die een reeds meer dan behoorlijke wedde genieten ?

De Minister van Pensioenen is het eens met de spreker dat het niet veel zin meer heeft de begroting over 1988 grondig te bespreken, wegens de achterstand die het gevolg is van de politieke gebeurtenissen. Daarom heeft de Minister besloten zijn inleidende uiteenzetting goeddeels te wijden aan de toekomstperspectieven van de pensioenregeling, te meer omdat die regeling zich in een overgangsfase bevindt.

Bij de schamele rustpensioentjes zijn er twee soorten gerechtigden : eerst die personen die na een korte loopbaan wegens arbeidsongeschiktheid met pensioen zijn gegaan en geen aanspraak kunnen maken op het minimum omdat het gezinsinkomen een bepaalde grens overschrijdt. Verder zijn er die personen die een bijbetrekking in het onderwijs hebben uitgeoefend : zij zijn het talrijkst vertegenwoordigd bij de pensioenen van minder dan 1 000 frank per maand.

Bij de overlevingspensioenen is de toestand nagenoeg dezelfde, maar daar staat tegenover dat een overlevingspensioen gecumuleerd kan worden met een rustpensioen.

Wat de betalingswijze betreft, blijkt dat steeds meer pensioenen via een postrekening worden betaald.

De pleitbezorgers werden — door de afschaffing van hun beroep in 1970 op pensioen gesteld. Destijds had men hen een pensioen gewaarborgd dat gelijk zou zijn aan het gemiddeld inkomen over de laatste vijf jaar vóór hun pensionering. Sommigen van hen genoten toen vrij hoge inkomsten en dat verklaart waarom hun zulke hoge bedragen werden toegekend. De wet van 5 augustus 1978 heeft echter het bedrag van alle pensioenen beperkt tot 140 000 frank per maand, anders zouden sommige pleitbezorgers nog steeds een pensioenbedrag van 350 000 frank per maand ontvangen.

Wat betreft de gezondheidszorg voor het personeel in Afrika moet worden vastgesteld dat die personen een dubbele bijdrage betalen : enerzijds 2,55 pct. van het bedrag van hun pensioen aan het R.I.Z.I.V. en anderzijds een specifieke bijdrage van 360 frank per maand aan de D.O.S.Z. Men heeft die personen het geprivilegieerde statuut voor de vergoeding van de geneeskundige verzorging gewaarborgd

mais comme la cotisation spécifique est bloquée à 360 francs par mois, l'Etat a dû augmenter progressivement sa participation pour couvrir la différence entre la charge globale des soins de santé assurés à ces pensionnés dans le cadre de l'O.S.S.O.M. et la contribution personnelle de ces mêmes personnes à ce régime.

Un membre demande quelle est la signification des montants indiqués entre parenthèses à la page 17.

Le Ministre répond qu'il s'agit de crédits supplémentaires d'années antérieures qui sont apparus au feuillet d'ajustement de 1987 et qui se réfèrent à des dépenses relatives aux années 1984 à 1986.

Un autre membre se réfère à la page 39 du projet de loi où il est question de la programmation en faveur des victimes de la guerre. Il fait part au Ministre de l'émoi existant parmi les anciens des forces belges en Grande-Bretagne. Ceux-ci semblent n'avoir pas pu faire prendre en considération leurs demandes de réparation. Dans la mesure où un crédit supplémentaire de 8,9 millions de francs est prévu, et comme le Ministre annonce le dépôt prochain d'un projet de loi, l'orateur souhaite qu'on puisse à cette occasion prendre en considération ces demandes.

Le Ministre des Pensions assure le membre qu'il en sera tenu compte dans la préparation du projet de loi; son collègue, le Secrétaire d'Etat aux Victimes de la guerre, qui est en charge de ce problème en sera averti incessamment.

Un membre souhaiterait savoir quand le budget de 1989 sera disposé. Il demande ensuite si on pourrait fournir à la Commission un tableau donnant la répartition des pensions de guerre et des pensions d'indépendants suivant l'année de naissance, comme cela figure en annexe VII pour les pensions de survie.

Enfin, le membre demande au Ministre de confirmer que le montant annuel indexé de 308,9 millions, prévu pour les victimes de la guerre en vertu de l'accord portant sur une nouvelle période de 3 ans à partir du 1er janvier 1988, sera effectivement payé en 1989 et en 1990.

Le Ministre répond que le Budget des Pensions pour 1989 pourra être déposé immédiatement après l'adoption par les Chambres du Budget des Voies et Moyens.

Les tableaux statistiques demandés par l'intervenant seront joints au rapport de la Commission.

dat zij hadden ten tijde van de onafhankelijkheid, maar aangezien de specifieke bijdrage bevroren is op 360 frank per maand, heeft de Staat geleidelijk zijn tegemoetkoming moeten verhogen om het verschil te dekken tussen de totale last van de gezondheidszorg die de gepensioneerde wordt gewaarborgd in het kader van de D.O.S.K. en diens persoonlijke bijdrage in die regeling.

Een lid vraagt wat de bedragen tussen haakjes op bladzijde 17 betekenen.

De Minister antwoordt dat het gaat om bijkredieten van vorige jaren die op het aanpassingsblad van 1987 zijn verschenen en die betrekking hebben op uitgaven van de jaren 1984 tot 1986.

Een ander lid heeft het over bladzijde 39 van het wetsontwerp waar sprake is van de programmatie ten voordele van de oorlogsslachtoffers. Hij brengt de Minister op de hoogte van de beroering die is ontstaan bij de oudstrijders van de Belgische strijdkrachten in Groot-Brittannië. Hun aanvragen om te krijgen waar ze recht op hebben zijn tot nu toe niet ingewilligd. Aangezien een krediet van 8,9 miljoen frank uitgetrokken is en aangezien de Minister heeft aangekondigd dat binnenkort een wetsontwerp zal worden ingediend, wenst spreker dat die aanvragen bij die gelegenheid in overweging zouden worden genomen.

De Minister van Pensioenen geeft het lid de verzekering dat hiermee rekening gehouden zal worden bij de voorbereiding van het wetsontwerp; zijn collega, de Staatssecretaris voor Oorlogsslachtoffers, die met dit probleem is belast, zal er onmiddellijk van op de hoogte worden gebracht.

Een lid wenst te weten wanneer de begroting van 1989 zal worden ingediend. Hij vraagt voorts of men de Commissie een tabel zou kunnen bezorgen waarin de opsplitsing staat van de oorlogspensioenen en de zelfstandigenpensioenen volgens het geboortjaar, zoals dat in bijlage VII het geval is voor de overlevingspensioenen.

Hetzelfde lid vraagt de Minister ten slotte te bevestigen dat het geïndexeerd jaarbedrag van 308,9 miljoen, dat uitgetrokken is voor de oorlogsslachtoffers krachtens de overeenkomst die betrekking heeft op een nieuwe periode van drie jaar die ingaat op 1 januari 1988, werkelijk zal worden uitbetaald in 1989 en 1990.

De Minister antwoordt dat de Begroting van Pensioenen voor 1989 zal kunnen worden ingediend zodra de Kamers de Rijksmiddelenbegroting hebben goedgekeurd.

De statistische tabellen die door spreker worden gevraagd, zullen bij het commissieverslag worden gevoegd.

Quant aux montants payés aux victimes de la guerre, le Ministre assure que ces montants seront effectivement payés en 1989 et 1990.

Un autre membre fait part des problèmes particuliers rencontrés par les travailleurs frontaliers. Il fait notamment allusion à la situation des ménages dans lesquels l'épouse qui avait travaillé aux Pays-Bas et qui ensuite avait été mise en chômage, pouvait cumuler les indemnités de chômage avec une pension de famille. Cette faculté a été supprimée par après et de nombreuses familles se sont trouvées ainsi en difficulté en raison du fait qu'elles devaient rembourser les sommes encaissées quatre ou cinq ans auparavant. Pourquoi n'a-t-on pas mis ces personnes au courant du changement intervenu dans la législation, et n'aurait-il pas fallu les prévenir à l'avance des montants qu'ils devraient rembourser ?

Le même intervenant traite ensuite du cas des pensionnés de l'enseignement de l'Etat, et plus particulièrement de celui du personnel d'entretien. Il constate que ces personnes doivent parfois attendre jusqu'à quatre ou cinq ans avant que leur dossier soit définitivement réglé. Cela entraîne parfois le remboursement de sommes déjà perçues, de nombreuses tracasseries administratives, etc. Il demande que le traitement administratif de ces dossiers soit à la fois mieux organisé et accéléré.

En ce qui concerne le problème du cumul relatif aux travailleurs frontaliers, le Ministre précise que le Conseil économique et social consultatif du Benelux a émis un avis sur l'ensemble de la problématique des pensions des travailleurs frontaliers. Cet avis est actuellement examiné par l'administration. Sur base de celui-ci, le Gouvernement proposera en concertation avec les Pays-Bas des solutions concrètes pour rencontrer les cas auxquels l'intervenant a fait allusion.

En réponse à la deuxième réflexion de l'orateur, le Ministre déclare qu'il faut tenir compte du statut du personnel visé, car celui-ci a une incidence sur le calcul de la pension. Il se propose de prendre contact avec son collègue de l'Education nationale pour tenter de résoudre les cas concrets qui ont amené le commissaire à évoquer la problématique dans des termes plus généraux lors de la discussion du budget.

Un commissaire s'étonne de trouver à la page 84, des bénéficiaires de pensions qui sont nés en 1970 et après. Le Ministre répond que sont repris dans ce tableau non seulement les veuves, mais également les orphelins, bénéficiaires de pensions de survie.

Un membre fait référence au protocole d'accord signé par le Ministre et les deux Secrétaires d'Etat chargés des pensions. Il craint que les indépendants ne s'y retrouvent dans un tel chevauchement de

De Minister verzekert tevens dat de bedragen voor oorlogsslachtoffers in 1989 en 1990 daadwerkelijk zullen worden uitbetaald.

Een ander lid wijst op de specifieke problemen waar grensarbeiders mee af te rekenen hebben. Hij verwijst met name naar de toestand van gezinnen van wie de echtgenote die in Nederland had gewerkt en daarna werkloos was geworden, de werkloosheidsuitkering kon cumuleren met een gezinspensioen. Die mogelijkheid is nadien geschrapt en tal van gezinnen zijn zo in moeilijkheden gekomen omdat zij de bedragen moesten terugbetalen die zij vier tot vijf jaar voordien hadden ontvangen. Waarom heeft men ze niet op de hoogte gebracht van de wijziging van de wetgeving, en had men ze niet vooraf kennis moeten geven van de bedragen die zij zouden moeten terugbetalen ?

Dezelfde spreker heeft het daarna over de gepensioneerd van het rijksonderwijs, en inzonderheid over het onderhoudspersoneel. Hij stelt vast dat die personen vaak vier tot vijf jaar moeten wachten voordat hun dossier definitief is geregeld. Dat brengt vaak de terugbetaling mee van reeds ontvangen bedragen, heel wat administratieve rompslomp, enz. Hij vraagt dat de administratieve afhandeling van die dossiers beter zou worden georganiseerd en sneller zou verlopen.

Wat betreft het probleem cumulatie van de grensarbeiders, zegt de Minister dat de Economische en Sociale Raad van advies van de Benelux een advies heeft uitgebracht over de hele problematiek van de pensioenen van de grensarbeiders. Dat advies wordt momenteel onderzocht door zijn diensten. Op basis daarvan zal de Regering in samenspraak met Nederland concrete oplossingen voorstellen voor de gevallen waarover spreker het had.

In antwoord op de tweede opmerking van de spreker, verklaart de Minister dat men rekening moet houden met het statuut van het bedoelde personeel, omdat dat een weerslag heeft op de berekening van het pensioen. Hij neemt zich voor contact op te nemen met zijn collega van Onderwijs om te pogen de concrete gevallen op te lossen die voor het commissielid een aanleiding waren om de problematiek in meer algemene termen ter sprake te brengen tijdens de bespreking van de begroting.

Een commissielid vraagt zich af hoe het komt dat op bladzijde 84 pensioengerechtigden worden vermeld die geboren zijn in 1970 en later. De Minister antwoordt dat in die tabel niet alleen weduwen zijn opgenomen, maar eveneens wezen die recht hebben op een overlevingspensioen.

Een lid verwijst naar het protocol van akkoord ondertekend door de Minister en de twee Staatssecretarissen belast met Pensioenen. Hij vreest dat de zelfstandigen bij een dergelijke overlapping van be-

compétences, puisque pour ce qui concerne leur statut social, il n'y a pas moins de cinq Ministres compétents : le Ministre des Classes moyennes, les deux Secrétaires d'Etat aux P.M.E., le Ministre des Pensions et le Secrétaire d'Etat aux Pensions qui se voit attribuer plus spécifiquement les problèmes relatifs au statut et aux dépenses de pensions des indépendants. Il plaide en faveur d'un protocole solide entre les Ministres désignés pour gérer ces matières.

Deuxièmement, le même membre demande s'il est exact que, dans le total de 194,5 milliards de francs prévus pour le paiement des pensions en 1988, ne se trouvent pas comptabilisées les dépenses relatives aux pensions du personnel des pouvoirs locaux et de la S.N.C.B. Peut-on en conclure que, pour ce qui concerne les pouvoirs locaux, le système de pensions est autofinancé ? Par ailleurs, quel est la part du budget de la S.N.C.B. qui est affecté au paiement des pensions ? Dans la mesure où l'Etat contribue grandement à financer le budget courant de la S.N.C.B., quelle est en fait la part de la charge des pensions supportée par l'Etat, et ne devrait-on pas inclure celle-ci dans le total du budget présenté au Parlement ?

En troisième lieu, le commissaire traite du plan quinquennal de relèvement des pensions des indépendants. Il demande des précisions au sujet du financement de cette augmentation, compte tenu de l'économie réalisée en matière de revenu garanti.

Enfin, le même membre aborde la problématique plus générale de l'âge de la retraite n'entraîne des problèmes de financement. Le Ministre a affirmé dans son exposé introductif que l'accroissement des dépenses causé par le vieillissement serait compensé par une diminution des dépenses consacrées aux allocations familiales, à l'enseignement et au chômage. Cependant, le commissaire croit savoir que les dépenses d'enseignement n'évoluent pas en proportion avec le nombre d'élèves. De plus, il faut tenir compte de la baisse des revenus provenant des cotisations sociales, résultat de la diminution de la population active.

En conclusion, il constate que la dimension macro-économique du problème se trouve en contradiction avec sa dimension micro-économique. Si les individus et les entreprises aspirent légitimement et pour des raisons diverses à abaisser l'âge de la retraite, il y a lieu toutefois de tenir compte des intérêts de la communauté dans son ensemble, cette dernière devant veiller à maintenir la viabilité du système.

voegdheden de draad kwijt raken, aangezien niet minder dan vijf Ministers bevoegd zijn voor hun sociaal statuut : de Minister van Middenstand, de twee Staatssecretarissen voor K.M.O.'s, de Minister van Pensioenen en de Staatssecretaris voor Pensioenen die meer bepaald de bevoegdheid krijgt over problemen betreffende het zelfstandigenstatuut en de uitgaven voor zelfstandigenpensioenen. Hij pleit voor een degelijk protocol tussen de Ministers die belast zijn met de beleidsvoering inzake die aangelegenheden.

Hetzelfde lid vraagt vervolgens of het juist is dat de uitgaven voor de pensioenen van het personeel van de plaatselijke besturen en van de N.M.B.S. niet begrepen zijn in het totale bedrag van 194,5 miljard frank dat werd uitgetrokken voor de betaling van de pensioenen in 1988. Mag men hieruit besluiten dat er een systeem van zelf-financiering bestaat voor de pensioenen van de plaatselijke besturen ? Welk deel van de begroting van de N.M.B.S. is bovendien bestemd voor de betaling van de pensioenen ? Aangezien de Staat in ruime mate bijdraagt tot de financiering van de lopende begroting van de N.M.B.S., kan men zich afvragen welk deel van de pensioenlast door de Staat gedragen wordt en of men dit deel niet moet toevoegen aan de totale begroting die bij het Parlement wordt ingediend.

Als derde punt vermeldt het commissielid het vijf-jarenplan voor de optrekking van de pensioenen van de zelfstandigen. Hij kreeg graag wat meer uitleg over de financiering van die verhoging, rekening houdend met de verwezenlijkte besparingen op het stuk van het gewaarborgd inkomen.

Hetzelfde lid gaat tenslotte dieper in op de meer algemene problematiek van de pensioenleeftijd. Hij vreest dat de verlaging van de pensioenleeftijd tot financieringsproblemen zal leiden. In zijn inleidende uiteenzetting heeft de Minister verklaard dat de toename van de uitgaven veroorzaakt door de veroudering van de bevolking gecompenseerd zou worden door een vermindering van de uitgaven voor kinderbijslag, onderwijs en werkloosheid. Het commissielid meent nochtans te weten dat de uitgaven voor onderwijs niet dalen naarmate het aantal leerlingen daalt. Bovendien moet rekening gehouden worden met de daling van de inkomsten uit de sociale bijdragen en die op zichzelf het gevolg is van de vermindering van de beroepsbevolking.

Tenslotte stelt hij vast dat de macro-economische dimensie van het probleem onverenigbaar is met de micro-economische dimensie ervan. Wanneer individuen en ondernemingen om diverse redenen rechtmatig streven naar een verlaging van de pensioenleeftijd, moet ook rekening gehouden worden met de belangen van de gemeenschap in haar geheel, want zij is het die er moet voor zorgen dat het systeem levensvatbaar blijft.

Un autre membre souligne que le problème des pensions touche encore beaucoup plus d'administrations que celles qui ont été citées par l'orateur précédent. On peut, selon ce membre, les classer en fonction de trois critères.

1. Un premier groupe concerne les ministres, et leurs administrations, chargés d'élaborer et d'appliquer la législation relative aux différents statuts professionnels : fonctionnaire, salarié, indépendant, etc...

2. Il y a ensuite les organes qui sont en charge de la collecte des fonds et, dans une certaine mesure, de les gérer.

3. Enfin, il y a un troisième groupe d'organes chargés du paiement des allocations.

Comme l'orateur précédent, il estime nécessaire que l'on puisse comprendre très clairement quel est la répartition des compétences entre tous les ministres et secrétaires d'Etat concernés.

En dehors du protocole qui sera publié au *Moniteur*, il demande au Ministre s'il ne lui serait pas possible de faire élaborer par son administration un organigramme à joindre au rapport.

Il reconnaît que dans le passé la matière des pensions a souvent été répartie entre plusieurs ministres. Ce n'est que lorsque la problématique devient particulièrement aiguë, que l'on songe à confier un pouvoir de coordination en cette matière à un seul et même ministre. Ce fut le cas dans les deux gouvernements précédents avec la désignation de M. Mainil au titre de Secrétaire d'Etat aux Pensions.

L'orateur aborde ensuite la dimension à long terme du problème des pensions. Il rappelle que le Secrétaire d'Etat aux Pensions dans les deux gouvernements précédents avait l'habitude de venir présenter au Parlement une projection à long terme pour les différents régimes de pensions. Il demande si le Ministre peut, soit à l'occasion de la discussion du budget, soit à une autre occasion faire connaître ses vues sur les perspectives à long terme dans les différentes catégories socio-professionnelles. Dans les derniers exposés qu'il avait fait en Commission, l'ancien Secrétaire d'Etat aux Pensions avait estimé que, dans les différents régimes, il n'y aurait pas de difficulté insurmontable avant l'an 2000. Qu'en est-il aujourd'hui ?

L'intervenant insiste pour qu'une séance soit prochainement consacrée à l'examen des observations du Ministre actuel sur ce problème.

Le Ministre répond à l'avant-dernier orateur que l'Etat n'intervient pas dans le financement des pensions à charge des pouvoirs subordonnés, même si le Ministre des Pensions est compétent sur le plan sta-

Een ander lid merkt op dat nog veel meer diensten dan die welke door de vorige spreker werden vermeld, met het probleem van de pensioenen te maken hebben. Volgens dit lid kunnen ze aan de hand van drie criteria gegroepeerd worden.

1. Een eerste groep betreft de ministers en hun diensten die belast zijn met het opstellen en de toepassing van de wetgeving inzake de verschillende beroepsstatuten : ambtenaren, loontrekkenden, zelfstandigen, enz...

2. Vervolgens zijn er de instellingen die moeten zorgen voor de verzameling van de fondsen en, tot op zekere hoogte, voor het beheer ervan.

3. Tenslotte is er een derde groep instellingen die belast is met de uitbetaling van de pensioenen.

Net als de vorige spreker acht hij het noodzakelijk dat precies kan worden uitgemaakt hoe de bevoegdheden over de betrokken ministers en staatssecretarissen zijn verdeeld.

Afgezien van het protocol dat in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt vraagt hij de Minister of het niet mogelijk is, een organisatie-schema te doen opstellen dat bij het verslag kan worden gevoegd.

Hij erkent dat de aangelegenheid pensioenen in het verleden te vaak over verschillende ministers was verdeeld. Pas wanneer het probleem acuut wordt, denkt men eraan een coördinatiebevoegdheid ter zake te geven aan één enkele minister. Dat was het geval in de twee vorige regeringen met de aanwijzing van de heer Mainil als Staatssecretaris voor Pensioenen.

Spreker heeft het daarna over het feit dat de pensioenen een probleem op lange termijn vormen. Hij herinnert eraan dat de Staatssecretaris voor Pensioenen in de twee vorige regeringen de gewoonte had een lange-termijnplanning voor de verschillende pensioenregelingen voor te leggen aan het Parlement. Hij vraagt of de Minister, hetzij bij de bespreking van de begroting, hetzij bij een andere gelegenheid zijn standpunten zou meedelen over de lange-termijnperspectieven. Bij de laatste uiteenzettingen die hij in de Commissie heeft gehouden, was de vroegere Staatssecretaris voor Pensioenen van oordeel dat er voor de verschillende regelingen geen onoverkomelijke moeilijkheden zouden rijzen vóór het jaar 2000. Hoe staan de zaken nu ?

Spreker vraagt met nadruk dat eerlang een vergadering wordt gewijd aan het bespreken van de opmerkingen die de huidige Minister over die kwestie heeft gemaakt.

Aan de voorlaatste spreker antwoordt de Minister dat de Staat niet bijdraagt in de financiering van pensioenen ten laste van de ondergeschikte besturen, ook al is de Minister van Pensioenen bevoegd op het

rutaire. De même, à la S.N.C.B., c'est le Ministre des Communications qui est compétent pour opérer, si nécessaire, les glissements à l'intérieur du budget de cet organisme pour financer les pensions.

Le Ministre est disposé à venir informer la Commission des perspectives en matière d'évolution des différents régimes de pensions, et à s'entretenir avec les membres de la Commission des solutions qui seront évoquées lors de la table rond tripartite.

En ce qui concerne le financement du relèvement de la pension des indépendants, le Ministre observe qu'il est l'héritier d'une loi généreuse de programmation et d'une absence de calcul, puisque seule la première phase du financement a été assurée par le Gouvernement précédent. Pour 1989 et 1990, ces augmentations seront financées à l'intérieur du régime.

Par rapport à l'ensemble de la problématique des pensions, telle qu'elle a été évoquée par les deux orateurs précédents, le Ministre estime en effet qu'on se situe à une année charnière, puisqu'on arrive à la fin du régime de prépension de retraite et, à la fin de l'année prochaine, à la fin des prépensions conventionnelles.

D'autre part, il y a une nécessité de faire toute la clarté sur le financement et la viabilité des différents régimes. On se trouve à la veille de la négociation tripartite; des arbitrages budgétaires seront pris par la suite, en fonction des résultats de cette négociation, et à ce moment seulement on pourra légiférer pour fixer des options à plus long terme.

III. VOTES

Le tableau budgétaire ainsi que les articles 1er à 9 sont adoptés par 11 voix contre 2.

Le projet de loi dans son ensemble est adopté par 11 voix contre 2.

Le rapport est approuvé à l'unanimité des 13 membres présents.

Le Rapporteur,
J. MARCHAL.

Le Président,
E. COOREMAN.

statutaire vlak. Evenzo voor de N.M.B.S., waar de Minister van Verkeerswezen bevoegd is om de opmaak van de begroting van die instelling zo nodig te wijzigen teneinde de pensioenen te financieren.

De Minister is bereid aan de Commissie te komen medelen welke toestand de verschillende pensioenregelingen te wachten staat en met de commissieleden de oplossingen te bespreken die aan bod zullen komen tijdens de onderhandelingen tussen de overheid, de werkgevers en de werknemers.

Over de vraag hoe de verhoging van het zelfstandigenpensioen gefinancierd zal worden, merkt de Minister op dat hij een vrijgeveige programmawet heeft overgeërfd, maar dat de berekeningen achterwege zijn gebleven aangezien de vorige Regering alleen voor de eerste financieringsfase heeft gezorgd. Voor 1989 en 1990 worden die verhogingen gefinancierd binnen de pensioenregeling.

Wat het hele pensioenprobleem betreft, zoals de vorige sprekers dat hebben geschetst, zegt de Minister dat wij ons in een overgangsjaar bevinden omdat de regeling inzake de brugrustpensioenen afloopt en eind volgend jaar ook de regeling van het overeengekomen brugpensioen afloopt.

Voorts dient er klaarheid te komen in de financiering en de levensvatbaarheid van de verschillende pensioenregelingen. Wij staan aan de vooravond van onderhandelingen tussen de overheid, de werkgevers en de werknemers. In het licht van de uitslag van die besprekingen zullen er nadien budgettaire arbitrages komen en alleen op dat ogenblik kan regelgevend worden opgetreden om een keuze op lange termijn vast te leggen.

III. STEMMINGEN

De begrotingstabel alsmede de artikelen 1 tot 9 worden aangenomen met 11 tegen 2 stemmen.

Het ontwerp van wet in zijn geheel wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen.

Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

De Rapporteur,
J. MARCHAL.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.

ANNEXE 1

Répartition des invalides de guerre
selon le taux de leur pension (1)

(Situation au 1er octobre 1988)

BIJLAGE 1

Onderverdeling van de oorlogsinvaliden
naargelang hun pensioenbedrag (1)

(Toestand op 1 oktober 1988)

Pourcentage d'invalidité Invaliditeitspercentage	Taux annuel de la pension Jaarbedrag van het pensioen	Guerre 1914-1918 Oorlog 1914-1918	Guerre 1940-1945 Oorlog 1940-1945
Taux ordinaires. — Gewone bedragen			
— P.c. — Pct.			
10	46 688	113	17 485
15	70 060	61	2 362
20	93 428	78	5 890
25	116 796	37	2 702
30	140 156	93	2 552
35	163 512	32	1 336
40	186 896	36	1 644
45	210 262	23	826
50	233 644	33	1 229
55	257 004	8	652
60	288 596	20	969
65	311 968	7	635
70	340 292	9	712
75	365 292	8	533
80	395 268	5	536
85	420 280	2	430
90	450 248	4	424
95	475 280	2	334
100 et plus (ordinaires). — 100 en meer (gewone)	539 458 (2)	7	—
	562 489 (2)	—	1 835
100 et plus (grands invalides). — 100 en meer (groot- invaliden)	757 218 (2)	19	—
	947 690 (2)	—	489
Taux réduits. — Verminderde bedragen			
— Article 7 des L.C.P.M. : non bénéficiaires de la loi du 21 juillet 1930. — Artikel 7 van de S.W.V.P. : niet gerechtigd op de wet van 21 juli 1930			
	115 076 (2)	37	—
— Article 21 des L.C.P.M. — Artikel 12 van de S.W.V.P.			
	36 521 (2)	7	—
— Cas spéciaux. — Buitengewone gevallen			
	177 568 (2)	2	—
	184 172	—	1
Totaux. — Totalen		643	43 576

(1) Non compris les indemnités pour amputation ou pour aide d'une tierce personne.

(2) Taux moyen.

(1) De amputatievergoedingen en de vergoedingen voor hulp van derde persoon, niet inbegrepen.

(2) Gemiddeld bedrag.

*Répartition des invalides de guerre
par année de naissance*

(Situation au 1er octobre 1988)

*Onderverdeling van de oorlogsinvaliden
per geboortejaar*

(Toestand op 1 oktober 1988)

	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen
1888 et avant/en vroeger	8	—	1	—
89	10	1	1	—
1890	20	1	2	2
91	32	—	2	—
92	49	—	—	—
93	98	—	7	2
94	108	—	9	2
95	75	2	9	3
96	70	3	19	4
97	91	1	30	3
98	44	1	54	7
99	14	3	70	11
1900	5	1	114	13
1	3	1	128	24
2	1	—	172	24
3	—	—	236	21
4	—	—	335	20
5	—	—	476	31
6	—	—	764	34
7	—	—	987	46
8	—	—	1 215	45
9	—	—	1 633	45
1910	—	—	1 882	54
11	—	—	2 157	56
12	—	—	2 342	61
13	—	—	2 903	59
14	—	—	3 033	61
15	—	—	2 878	48
16	—	—	2 630	40
17	—	—	2 445	45
18	—	—	2 689	34
19	—	—	3 843	46
1920	—	—	4 097	63
21	—	—	1 690	72
22	—	—	837	60
23	—	—	696	60
24	—	—	637	53
25	—	—	501	48
26	—	—	334	29
27	—	—	143	16
28	—	—	65	17
29	—	—	44	8
1930	—	—	41	1
31	—	—	37	4
32	—	—	24	2
33	—	—	15	2
34	—	—	9	1
35	—	—	4	2
36	—	—	4	1
37	—	—	3	4

	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen
38	—	—	5	4
39	—	—	5	1
1940	—	—	8	—
41	—	—	10	1
42	—	—	4	—
43	—	—	2	—
44	—	—	1	2
45	—	—	2	—
Non répartis. — Niet onderverdeeld	1	—	—	—
Totaux. — Totalen	629	14	42 284	1 292
	643		43 576	

Répartition des veuves et orphelins de guerre
selon le taux de leur pension
(Situation au 1er octobre 1988)

Onderverdeling van de oorlogsweduwen en -wezen
naargelang hun pensioenbedrag
(Toestand op 1 oktober 1988)

Catégories Categorieën	Taux annuel de la pension Jaarbedrag van het pensioen	Guerre 1914-1918 Oorlog 1914-1918	Guerre 1940-1945 Oorlog 1940-1945
---------------------------	--	--------------------------------------	--------------------------------------

Ancien régime. — Vorige regeling

— Mariage antérieur au fait dommageable. — *Huwelijk voor het schadelijk feit*

— Taux entier (y compris veuves d'amputés ou de grands invalides). — *Volledig bedrag (met inbegrip van de weduwen van geamputeerden of van groot-invaliden)*

344 000

325

5 307

— Taux réduit (1/4) (y compris veuves d'invalides à 100 p.c. et plus). — *Verminderd bedrag (1/4) (met inbegrip van de weduwen van invaliden à 100 pct. en meer)*

229 532

144

1 519

— Taux réduit (1/2). — *Verminderd bedrag (1/2)*

153 016

63

2 308

— Mariage postérieur au fait dommageable. — *Huwelijk na het schadelijk feit*

— Taux entier. — *Volledig bedrag*

154 728

129

114

— Taux réduit (1/4). — *Verminderd bedrag (1/4)*

152 184

199

276

— Taux réduit (1/2). — *Verminderd bedrag (1/2)*

136 032

1 125

1 127

— Veuves remariées. — *Hertrouwde weduwen*

41 233 (1)
38 91652
——
928

— Veuves remariées redevenues veuves. — *Hertrouwde weduwen die opnieuw weduwe geworden zijn*

136 032

214

945

— Réversion. — *Omslag*

40 238 (1)
42 528 (1)562
——
362

— Taux réduit (art. 13, § 1.b). — *Verminderd bedrag (art. 13, § 1.b)*

27 564

3

—

— Taux spéciaux. — *Speciale bedragen*

52 958 (1)
184 256 (1)7
——
3

Catégories Categorieën	Taux annuel de la pension Jaarbedrag van het pensioen	Guerre 1914-1918 Oorlog 1914-1918	Guerre 1940-1945 Oorlog 1940-1945
---------------------------	--	--------------------------------------	--------------------------------------

Nouveau régime. — *Nieuwe regeling*

— Taux ordinaires veuves et orphelins d'invalides à : —
Gewone bedragen weduwen en wezen van invaliden aan :

— P.c. — *Pct.*

10	20 764	199	8 005
15	31 164	96	1 141
20	41 556	128	1 870
25	51 956	43	1 026
30	62 344	125	1 073
35	72 744	48	474
40	83 148	63	649
45	93 536	38	335
50	103 936	61	443
55	114 336	23	270
60	128 388	30	334
65	138 788	16	230
70	151 388	19	244
75	162 516	15	223
80	175 852	11	223
85	186 976	10	148
90	200 304	5	147
95	211 440	4	87

— Taux réduits. — *Verminderde bedragen* 41 566 (1)

55

—

Totaux. — *Totalen* 3 812 29 811

(1) Taux moyen.

(1) Gemiddeld bedrag.

*Répartition des veuves et orphelins
par année de naissance*

(Situation au 1er octobre 1988)

*Onderverdeling van de weduwen en wezen
per geboortjaar*

(Toestand op 1 oktober 1988)

	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
	Hommes — <i>Mannen</i>	Femmes — <i>Vrouwen</i>	Hommes — <i>Mannen</i>	Femmes — <i>Vrouwen</i>
1888 et avant/en vroeger	—	25	—	3
89	—	21	—	1
1890	—	23	—	2
91	1	47	—	7
92	—	74	—	11
93	—	97	—	17
94	—	155	—	21
95	—	151	—	29
96	—	225	—	65
97	—	297	—	82
98	—	297	—	110
99	—	337	—	147
1900	1	345	—	210
1	1	328	—	287
2	—	259	—	356
3	—	219	—	448

										Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
										Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	172	—	544
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	120	—	587
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	93	—	765
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	68	—	960
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	64	—	1 122
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	43	—	1 261
1910	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	28	—	1 444
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	26	1	1 505
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	25	—	1 665
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	27	—	1 826
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	31	—	1 870
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	17	—	1 537
16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	12	—	1 202
17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	14	—	1 121
18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	10	—	1 044
19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	7	—	1 268
1920	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	20	2	1 531
21	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	12	2	1 310
22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	10	—	1 069
23	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	9	—	893
24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	16	—	759
25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	5	2	692
26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	10	1	572
27	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	5	1	412
28	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	4	2	308
29	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	—	191
1930	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	8	2	138
31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	3	76
32	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	—	4	70
33	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	2	—	49
34	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	—	3	35
35	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	—	1	24
36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	3	16
37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	—	2	19
38	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	4	13
39	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	1	5	5
1940	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	5	9
41	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	2	5
42	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	3	6
43	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	—	8
44	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	1
45	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	4
46	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	4
47	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	1	—
48	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	6
49	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	1
1951	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	—
52	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	2
55	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
58	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
1960	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
68	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	1
69	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1

	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen
1971	—	—	—	1
76	—	—	—	1
78	—	1	—	—
Totaux. — Totalen . . .	44	3 768	61	29 750
	3 812		29 811	

*Répartition des ascendants
selon le taux de leur pension*
(Situation au 1er octobre 1988)

*Onderverdeling van de ascendenten
naargelang hun pensioen*
(Toestand op 1 oktober 1988)

Taux de la pension — Bedrag van het pensioen	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918	Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945
13 812	—	11
27 624	—	75
51 826	—	93
55 248	—	1
103 652	1	316
207 304	—	4
Totaux. — Totalen . . .	1	500

*Répartition des ascendants
par année de naissance*
(Situation au 1er octobre 1988)

*Onderverdeling van de ascendenten
per geboortejaar*
(Toestand op 1 oktober 1988)

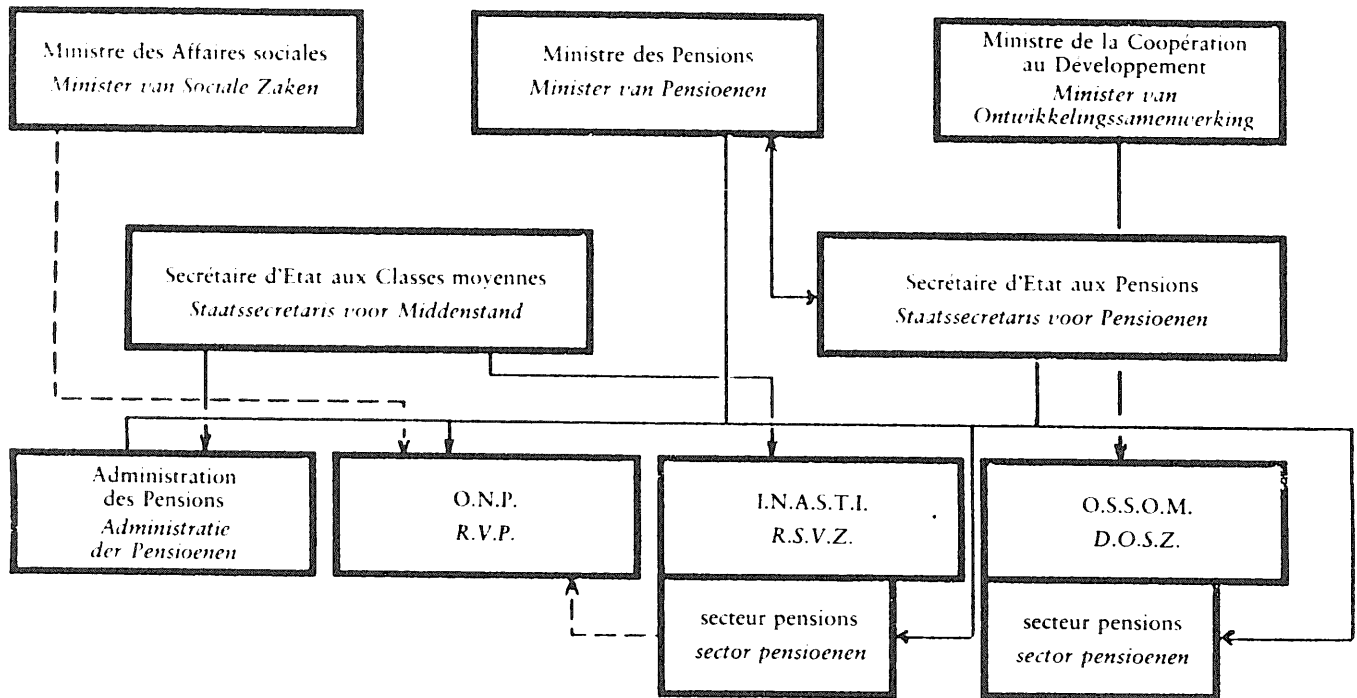
	Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen	Hommes — Mannen	Femmes — Vrouwen
1888 et avant/en vroeger	—	—	—	1
89	—	—	—	3
1890	—	—	—	4
91	—	—	3	5
92	—	—	2	11
93	—	—	1	14
94	—	—	3	9
95	—	—	3	21
96	—	—	2	22
97	—	—	5	24
98	—	—	8	38
99	—	—	3	31
1900	—	—	10	35
1	—	—	4	29
2	—	—	3	33
3	—	—	5	25
4	—	—	2	25
5	—	—	2	20
6	—	—	3	18
7	—	—	5	12

													Guerre 1914-1918 — Oorlog 1914-1918		Guerre 1940-1945 — Oorlog 1940-1945	
													Hommes — <i>Mannen</i>	Femmes — <i>Vrouwen</i>	Hommes — <i>Mannen</i>	Femmes — <i>Vrouwen</i>
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	4
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	3	4
1910	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	5
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	6
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	—	2	3
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	3	—
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	1
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	—
17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	1
18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	1
1920	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
21	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	1
22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	2
23	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	3
25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
27	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
28	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
29	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
1930	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
32	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
33	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
34	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
35	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
38	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
Totaux. — <i>Totalen</i> . . .													1	—	85	415

ANNEXE 2

BIJLAGE 2

SCHEMA DE LA TUTELLE ET DE L'ORGANISATION
DES RÉGIMES DE PENSION BELGES
SCHEMA VAN DE VOOGDIJ EN DE ORGANISATIE
VAN DE BELGISCHE PENSIOENSTELSELS

Pensions des fonctionnaires
Pensioenen der Ambtenaren
Pensions des victimes de la guerre
Pensioenen der Oorlogsslachtoffers
Pensions de l'ancien personnel d'Afrique
Pensioenen van de gewezen leden van het beroepspersoneel van de kaders in Afrika

Administration des Pensions
Administratie der Pensioenen

Pensions des salariés
Werknemerspensioenen
Revenu garanti aux personnes âgées
Gewaarborgd inkomen voor bejaarden
Paiement des allocations des handicapés
Betaling van de vergoedingen aan minder-validen
Paiement des pensions de travailleurs indépendants
Betaling van de pensioenen voor zelfstandigen

O.N.P.
R.V.P.

Pensions des travailleurs indépendants
Pensioenen voor zelfstandigen

IN.A.S.T.I.
R.S.V.Z.

Pensions des anciens coloniaux
Pensioenen voor gewezen koloniale
Pensions des travailleurs d'Outre Mer
Pensioenen voor Overzeese werknemers

O.S.S.O.M.
D.O.S.Z.

Notations :
Notities :

Relations administratives
Administratieve relaties ———
Paiement des pensions
Betaling van de pensioenen - - - -

LA TUTELLE

Le Ministre des Pensions a dans ses attributions la législation, la réglementation et l'exécution :

1° des régimes de pensions de retraite ou de survie à charge du Trésor public, y compris celles allouées aux personnes dont le droit à la pension relève d'un régime prévoyant l'éméritat, aux anciens avoués et aux anciens membres du personnel de carrière des cadres d'Afrique;

2° des régimes de pensions de retraite ou de survie accordées aux membres du personnel ainsi qu'aux membres des organes de gestion, d'administration et de direction nommés par le Roi ou par l'assemblée investie du pouvoir de nomination :

a) des provinces, des communes, des agglomérations de communes, des fédérations de communes, des associations de communes et des commissions de la culture de l'agglomération bruxelloise;

b) des organismes auxquels s'applique l'arrêté royal n° 117 du 27 février 1935, établissant le statut des pensions du personnel des établissements publics autonomes et des régies institués par l'Etat;

c) de la Régie des Postes;

d) de la Régie des Transports maritimes;

e) des organismes d'intérêt public auxquels est applicable la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public;

f) des organismes auxquels a été rendue applicable la loi du 28 avril 1958 relative à la pension des membres du personnel de certains organismes d'intérêt public et de leur ayants droit;

g) des autres organismes créés par l'Etat, les provinces et les communes dans un but d'utilité publique ainsi que les organismes publics de crédit non visés ci-avant, quelle que soit la forme juridique sous laquelle ils ont été institués;

3° des régimes de pensions de retraite ou de survie accordées aux députés permanents, aux bourgmestres et échevins ainsi qu'aux mandataires des agglomérations, des fédérations de communes, des associations de communes et des autres organismes créés par la province et les communes dans un but d'utilité publique, quelle que soit la forme juridique sous laquelle ils ont été institués, des Commissions de la culture de l'Agglomération bruxelloise et des centres publics d'aide sociale;

4° du régime de pensions de retraite et de survie des travailleurs salariés;

5° des régimes de rentes visés par la loi du 28 mai 1971 réalisant l'unification et l'harmonisation des régimes de capitalisation, institués dans le cadre des lois relatives à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré.

ART. 2

Sans préjudice des dispositions prévues à l'arrêté royal du 24 mars 1972, relatif aux Secrétaires d'Etat, le Secrétaire d'Etat, adjoint au Ministre des Pensions a dans ses attributions la législation, la réglementation et l'exécution :

1° du régime de pensions de retraite et de survie des travailleurs indépendants;

2° des régimes de pensions et de rentes gérés par l'Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer;

DE VOOGDIJ

De Minister van Pensioenen heeft onder zijn bevoegdheden de wetgeving, de reglementering en de uitvoering :

1° van de regelingen inzake rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist, met inbegrip van die toegekend aan de personen die hun recht op pensioen putten uit een regeling die in het emeritaat voorziet, aan de gewezen pleitbezorgers en aan het gewezen beroepspersoneel van de kaders in Afrika;

2° van de regelingen inzake rust- of overlevingspensioenen toegekend aan de personeelsleden, alsmede aan de door de Koning of door de met benoemingsbevoegdheid beklede vergadering benoemde leden van de beheer-, bestuurs- en directie-organen :

a) van de provincies, de gemeenten, de federaties van gemeenten en de commissies voor de cultuur van de Brusselse agglomeraties;

b) van de instellingen waarop het koninklijk besluit nr. 117 van 27 februari 1935, tot vaststelling van het statuut der pensioenen van het personeel der zelfstandige openbare inrichtingen en der regies ingesteld door de Staat, van toepassing is;

c) van de Regie der Posterijen;

d) van de Regie voor Maritiem Transport;

e) van de instellingen van openbaar nut waarop de wet van 16 maart 1954, betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, van toepassing is;

f) van de instellingen waarop de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechtshebbenden van toepassing is;

g) van de andere door de Staat, de provinciën en de gemeenten opgerichte instellingen met als oogmerk het openbaar nut, alsmede van de hierboven niet beoogde openbare kredietinstellingen ongeacht de rechtsvorm waaronder ze zijn opgericht;

3° van de regelingen inzake rust- of overlevingspensioenen toegekend aan de leden van de bestendige deputatie, aan de burgemeesters en schepenen, alsmede aan de mandatarissen van de agglomeraties, de federaties van de gemeenten, de verenigingen van gemeenten en andere instellingen opgericht door de provincies en gemeenten met het oog op het openbaar nut en ongeacht de rechtsvorm waaronder ze zijn opgericht, de Commissies voor de cultuur van de Brusselse agglomeratie en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

4° van de regeling inzake rust- en overlevingspensioenen voor werknemers;

5° van de regelingen inzake renten, beoogd door de wet van 28 mei 1971 tot verwezenlijking van de éénmaking en de harmonisering van de kapitalisatiestelsels, ingericht in het raam van de wetten betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood;

ART. 2

Onverminderd de bepalingen van het koninklijk besluit van 24 maart 1972 betreffende de Staatssecretarissen, heeft de Staatssecretaris, toegevoegd aan de Minister van Pensioenen onder zijn bevoegdheden de wetgeving, de reglementering en de uitvoering :

1° van de regeling inzake rust- en overlevingspensioenen voor zelfstandigen;

2° van de door de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid beheerde regelingen inzake pensioenen en renten;

3° du régime de revenu garanti aux personnes âgées instauré par la loi du 1er avril 1969;

4° des régimes d'assurance libre organisés par les lois coordonnées relatives à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré, et par la loi du 12 février 1963 relative à l'organisation d'un régime de pension de retraite ou de survie au profit des assurés libres.

ART. 3

Le Ministre des Pensions et le Secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au Ministre des Pensions peuvent requérir d'office et directement les services du personnel des divers ministères, administrations et organismes affectés à la gestion des régimes visés respectivement aux articles 1er et 2 du présent arrêté.

ART. 4

1° L'Office national des pensions est placé sous la tutelle du Ministre des Pensions;

2° Sans préjudice des dispositions prévues à l'arrêté royal du 24 mars 1972 relatif aux Secrétaires d'Etat, l'Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer et l'Institut national d'Assurances sociales pour travailleurs indépendants sont, pour ce qui concerne les matières relevant des régimes de pensions, placés sous la tutelle du Secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au Ministre des Pensions.

ART 5

A l'arrêté royal du 11 février 1977 fixant les attributions du Ministre du Budget et du Ministre des Pensions au sein du Ministère des Finances, les mots « Secrétaire d'Etat aux Pensions » sont remplacés par les mots « Ministre des Pensions ».

L'ADMINISTRATION

I. L'Administration des Pensions

L'Administration des Pensions assure la liquidation des pensions et rentes qui sont à charge du Trésor.

Les personnes pouvant prétendre à une telle pension sont :

- les agents de l'Etat, c'est-à-dire les membres du personnel civil faisant partie, à titre définitif, de l'Administration générale de l'Etat et les personnes qui y sont assimilées en vertu des textes légaux ou réglementaires;
- les militaires et les membres de la gendarmerie;
- l'ancien personnel d'Afrique.

L'Administration des Pensions liquide également :

- le pécule de vacances aux bénéficiaires d'une pension de retraite ou de survie à charge de l'Etat;
- une indemnité de funérailles aux ayants droit d'un bénéficiaire d'une pension de retraite;
- la pension de réparation accordée en réparation forfaitaire des dommages physiques subis entre le 9 mai 1940 et le 26 août 1947 dans l'exercice du devoir civique ou militaire;

3° van de door de wet van 1 april 1969 ingestelde regeling inzake het gewaarborgd inkomen voor bejaarden;

4° van de regelingen inzake vrijwillige verzekering, ingesteld door de gecoördineerde wetten betreffende de verzekering tegen de ouderdom en vroegtijdige dood, en door de wet van 12 februari 1963 betreffende de inrichting van een ouderdoms- en overlevingspensioenregeling ten behoeve van de vrijwillige verzekerden.

ART. 3

De Minister van Pensioenen en de Staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de Minister van Pensioenen, mogen ambtshalve en rechtstreeks de diensten opeisen van het personeel der ministeries, administraties en instellingen dat aan het beheer der respectievelijk in artikel 1 en 2 van dit besluit beoogde regelingen is toegewezen.

ART. 4

1° De Rijksdienst voor Pensioenen wordt onder de voogdij van de Minister van Pensioenen geplaatst;

2° Onverminderd de bepalingen van het koninklijk besluit van 24 maart 1972 betreffende de Staatssecretarissen, worden de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid en het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, wat de materies die tot de pensioenregelingen behoren, onder de voogdij van de Staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de Minister van Pensioenen geplaatst.

ART 5

In het koninklijk besluit van 11 februari 1977 houdende vaststelling van de bevoegdheden van de Minister van Begroting en de Minister van Pensioenen binnen het Ministerie van Financiën, worden de woorden « Staatssecretarissen voor Pensioenen » vervangen door de woorden « Minister van Pensioenen ».

DE ADMINISTRATIE

I. De Administratie der Pensioenen

De Administratie der Pensioenen verzekert de uitbetaling van de pensioenen en renten ten laste van de Schatkist.

De personen die aanspraak kunnen maken op dergelijk pensioen zijn :

- de Staatsbedienden, d.w.z. de personeelsleden die ten definitieve titel deel uitmaken van de Administratie van de Staat en de personen die ermee gelijkgesteld zijn krachtens wettelijke of reglementaire bepalingen;
- de militairen en de leden van de rijkswacht;
- de gewezen personeelsleden van de beroepskaders in Afrika.

Tot de bevoegdheid van de Administratie der Pensioenen behoort eveneens de uitbetaling van :

- het vakantiegeld aan de begunstigden met een rust- of overlevingspensioen ten laste van de Staat;
- een begrafenisvergoeding aan de rechtverkrijgende van een begunstigde met een rustpensioen;
- een vergoedingspensioen toegekend als herstel van de lichamelijke letsels opgelopen tussen 9 mei 1940 en 26 augustus 1947 in de uitoefening van burgerlijke of militaire verplichtingen;

— les rentes de guerre appelées « rentes de combattants et de captivité » et « rentes de mobilisés ».

Les pensions de réparation accordées aux victimes civiles ou militaires de la guerre sont sous la tutelle du Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et Victimes de la guerre.

Le paiement de toutes ces pensions s'effectue par l'intermédiaire de deux organismes payeurs :

— le service central des dépenses fixes pour les pensions retraite et de survie civiles, militaires ou coloniales;

— la Caisse nationale des Pensions de guerre. Contrairement aux autres avantages, ces pensions sont payées trimestriellement et par anticipation.

II. L'Office national des Pensions

L'Office national des Pensions pour travailleurs salariés (O.N.P.T.S.) a été institué auprès du Ministère de la Prévoyance sociale par l'article 40 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 en tant qu'établissement doté de la personnalité civile. Suite à la fusion des anciens régimes de pension des ouvriers, des employés, des ouvriers mineurs et des marins, également réalisée par l'arrêté royal n° 50, l'O.N.P.T.S. s'est vu confier la mission d'appliquer la législation relative aux pensions de retraite et de survie de tous les travailleurs salariés sur le plan de l'octroi des pensions et de la gestion des fonds.

Au fil des années, d'autres organismes ont été absorbés et les attributions et les tâches se sont étendues :

— En vertu de la loi du 16 août 1971, l'O.N.P.T.S. a été chargé à partir du 1er décembre 1971 de la gestion du régime des « Assurances sociales Eupen-Malmédy ».

— En vertu de l'article 118 de la loi du 5 janvier 1976 de l'octroi du revenu garanti aux personnes âgées.

— En vertu de la loi de redressement du 10 février 1981 relative aux pensions du secteur social, l'O.N.P.T.S. a été chargé à partir du 1er mars 1981 de la gestion des rentes visées au chapitre I de la loi du 28 mai 1971 et des avantages extra-légaux visés à l'article 22, § 2, de la loi du 12 juillet 1957 relative aux pensions de retraite et de survie des employés. Le 1er mars 1981, la Caisse nationale des Pensions pour employés a été absorbée par l'O.N.P.T.S.

— En vertu de l'arrêté royal n° 513 du 27 mars 1987, l'O.N.P.T.S. a absorbé la Caisse nationale des Pensions de retraite et de survie (C.N.P.R.S.) à partir du 1er avril 1987 et s'appelle depuis lors Office national des Pensions (O.N.P.); les tâches et les attributions qui sont reprises de la C.N.P.R.S. n'ont pas seulement trait au paiement des avantages des régimes de répartition et de capitalisation des travailleurs salariés mais également au paiement des pensions des travailleurs indépendants, du revenu garanti aux personnes âgées et de certaines allocations aux handicapés.

A. La fonction de l'attribution des pensions

La gestion du régime de pension des travailleurs salariés comprend l'application des textes légaux et réglementaires relatifs à la fixation des droits à la pension de retraite, de survie et des avantages annexés tels que, par exemple, l'allocation de chauffage et le pécule de vacances.

Partant de la demande introduite par l'intermédiaire de l'administration communale, l'Office constitue un dossier sur base des éléments qu'il recueille auprès des organismes assu-

— de oorlogsrenten, « strijders- en gevangenschapsrenten » en « mobilisatierenten » genoemd.

De vergoedingspensioenen toegekend aan de burgerlijke of militaire slachtoffers van de oorlog vallen onder de voogdij van de Staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers.

De betaling van die pensioenen geschiedt door tussenkomst van twee betaalinstellingen :

— de Centrale dienst der vaste uitgaven voor de burgerlijke, militaire of koloniale rust- en overlevingspensioenen;

— de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen. In tegenstelling tot de andere voordelen worden deze pensioenen trimestrieel en vóór termijn betaald.

II. De Rijksdienst voor Pensioenen

De Rijksdienst voor Werknemerspensioenen (R.W.P.) werd als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid opgericht bij het Ministerie van Sociale Voorzorg bij artikel 40 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967. Ingevolge de fusie van de pensioenstelsels der arbeiders, bedienden, mijnwerkers en zeelieden, die eveneens door het koninklijk besluit nr. 50 werd verwezenlijkt, werd aan de R.W.P. de taak toevertrouwd om de wetgeving voor rust- en overlevingspensioenen van alle werknemers op het vlak van de toekenning van de pensioenen en het beheer van de fondsen toe te passen.

In de loop der jaren werden andere organismen opgenomen en werden de bevoegdheden en taken uitgebreid :

— Krachtens de wet van 16 augustus 1971, werd de R.W.P. vanaf 1 december 1971 belast met het beheer van het stelsel « Sociale Verzekeringen Eupen-Malmédy ».

— Krachtens artikel 118 van de wet van 5 januari 1976 werd hem de toekenning van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden opgedragen.

— Krachtens de herstellwet van 10 februari 1981 inzake de pensioenen van de sociale sector, werd de R.W.P. vanaf 1 maart 1981 belast met het beheer van de renten, bedoeld in hoofdstuk I van de wet van 28 mei 1971, en het beheer van de buitenwettelijke voordelen, bedoeld in artikel 22, § 2, van de wet van 12 juli 1957 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor bedienden. Op 1 maart 1981 werden de taken en bevoegdheden van de Nationale Kas voor Bediendenspensioenen door de R.W.P. overgenomen.

— Krachtens het koninklijk besluit nr. 513 van 27 maart 1987, werd de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen (R.R.O.P.) met ingang van 1 april 1987 opgeslorpt door de R.W.P. die sindsdien de naam Rijksdienst voor Pensioenen (R.V.P.) draagt. De taken en bevoegdheden, die van de R.R.O.P. werden overgenomen, behelzen niet alleen de betaling van de voordelen in het repartitie- en kapitalisatiestelsel van de werknemers, maar eveneens de betaling van de pensioenen der zelfstandigen, het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en sommige tegemoetkomingen aan minder-validen.

A. De toekenningsopdracht inzake pensioenen

Het beheer van het stelsel van de werknemerspensioenen omvat de toepassing van de wettelijke en reglementaire teksten met betrekking tot de vaststelling van het recht op het rustpensioen, het overlevingspensioen en aanvullende voordelen zoals bijvoorbeeld, de verwarmingstoelage en het vakantiegeld.

Vertrekkend van de aanvraag die bij het gemeentebestuur werd ingediend, stelt de Rijksdienst een dossier samen op basis van stukken die hij opvoert bij de verzekeringsorganis-

reurs qui ont perçus les cotisations de pension, éléments qui sont complétés par la C.G.E.R., institution chargée de la tenue du compte individuel des travailleurs salariés.

Ce dossier de base est ensuite confié au bureau régional qui est chargé de compléter l'instruction en s'adressant directement au demandeur de pension, soit par téléphone, soit par lettre, soit en l'invitant au bureau ou à une des permanences que l'Office organise dans de nombreuses communes du pays ou soit encore en lui rendant visite.

Lorsque le dossier est complet, le bureau régional statue et expédie une notification détaillée de la décision. Si l'intéressé satisfait aux conditions de mise en paiement, ce bureau transmet un ordre de paiement à son administration centrale.

L'Office national des Pensions a également pour mission d'examiner le droit au revenu garanti aux personnes âgées. Cet avantage, qui est entièrement à charge de l'Etat, peut être accordé à tous ceux qui ne peuvent prétendre à une pension, ou dont la pension est peu importante. Il est octroyé après enquête sur les ressources prescrite auprès du contrôleur des contributions et le cas échéant auprès du receveur de l'enregistrement.

A noter que la demande de pension vaut demande de revenu garanti.

Il faut ajouter que les services centraux de l'O.N.P. sont établis à la Tour du Midi à 1060 Bruxelles, que ses services d'attribution des pensions sont largement déconcentrés et localisés dans toutes les provinces.

B. La fonction de paiement des pensions

Outre les paiements pour son propre compte, l'O.N.P. effectue donc aussi des paiements pour le compte de tiers.

1. Paiements effectués pour le compte de l'Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (I.N.A.S.T.I.) : Pensions et pensions inconditionnelles.

2. Paiements effectués pour le compte de l'Etat :

a) Le revenu garanti aux personnes âgées, à charge du Budget des Pensions;

b) Certaines allocations aux handicapés, à charge du Budget de la Prévoyance sociale :

— L'allocation complémentaire.

— L'allocation de complément du revenu garanti aux personnes âgées.

— L'allocation pour l'aide d'une tierce personne, accordée aux bénéficiaires d'allocations susmentionnées.

La fonction de paiement de l'O.N.P. ne se limite pas à la tâche de « caissier » mais implique également toutes sortes de tâches, qui, dans les grandes lignes, peuvent être décrites comme suit :

— Dans le répertoire et la banque de données des services de paiement, l'O.N.P. centralise les données concernant tous les avantages qu'il paie et qui, dans de nombreux cas, sont accordés à une seule et même personne par plusieurs organismes d'octroi, ce qui lui permet de supprimer les doubles emplois ou les cumuls non autorisés, soit dans le chef d'une seule personne, soit entre deux conjoints. En outre, l'O.N.P. échange des données avec d'autres organismes, belges ou étrangers que ceux pour le compte desquels il effectue des paiements et ce, lorsque ces autres organismes allouent également des prestations sociales aux bénéficiaires de l'O.N.P. et pour autant que ces avantages « internes » (= O.N.P.) et « externes » (= non O.N.P.) puissent avoir une incidence réciproque.

men die de pensioenbijdragen innen en de A.S.L.K., die als instelling belast is met het bijhouden van de individuele rekening van de werknemers.

Dit basisdossier wordt vervolgens overgemaakt aan het gewestelijk bureau dat belast is met het verder onderzoek. Daarvoor kan de pensioenaanvrager hetzij telefonisch, hetzij schriftelijk worden gecontacteerd. Hij kan worden uitgenodigd voor een gesprek op het bureau of op één van de zittingen die de Rijksdienst in tal van gemeenten organiseert. De Rijksdienst kan ook een onderzoek ter plaatse instellen.

Eens het dossier volledig is, neemt dit gewestelijk bureau een beslissing en verstuurt het een gedetailleerde kennisgeving van de beslissing. Terzelfdertijd wordt een betalingsopdracht toegestuurd aan de centrale administratie.

De Rijksdienst voor Pensioenen heeft eveneens tot opdracht het recht op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden te onderzoeken. Dit voordeel, waarvan de lasten volledig door de Staat worden gedragen, kan aan al diegenen die geen aanspraak kunnen maken op een pensioen of waarvan het pensioenbedrag miniem is, worden toegekend na onderzoek van de bestaansmiddelen door de controleur des belastingen en de ontvanger der registratie.

Er dient opgemerkt dat de pensioenaanvraag eveneens geldt als een aanvraag tot het bekomen van het gewaarborgd inkomen.

Tenslotte dient vermeld dat de centrale diensten van de R.V.P. gevestigd zijn in de Zuidertoren te 1060 Brussel en dat de gedeconcentreerde pensioentoekeningsdiensten over alle provincies gespreid zijn.

B. De betalingsopdracht inzake pensioenen

Benevens de betalingen voor eigen rekening, voert de R.V.P. ook betalingen uit voor rekening van derden.

1. Betalingen uitgevoerd voor rekening van het Rijksinstituut voor sociale verzekeringen der zelfstandigen (R.S.V.Z.) : Pensioenen en onvoorwaardelijke pensioenen.

2. Betalingen uitgevoerd voor rekening van de Staat :

a) Het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, ten laste van de Begroting voor pensioenen;

b) Sommige tegemoetkomingen aan minder-validen, ten laste van het Budget van Sociale Voorzorg :

— De aanvullende tegemoetkoming.

— De tegemoetkoming ter aanvulling van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

— De tegemoetkoming voor hulp van derden toegekend aan de begunstigten die op de hoger vermelde tegemoetkomingen gerechtigd zijn.

De betalingsopdracht van de R.V.P. beperkt zich niet tot de taak van « kassier » maar impliceert eveneens allerlei andere verrichtingen die in grote lijnen als volgt kunnen omschreven worden :

— In het repertorium en de databank van de betaaldiensten centraliseert de R.V.P. de gegevens in verband met alle voordelen die hij betaalt en die in vele gevallen door verschillende toekeningsdiensten aan één en dezelfde persoon werden toegekend. Het stelt hem in de mogelijkheid om dubbel gebruik en niet toegelaten cumulaties in hoofde van één persoon of van echtgenoten uit te sluiten. Anderzijds, wisselt de R.V.P. gegevens uit met andere instellingen — Belgische of buitenlandse — dan die waarvoor hij betalingen uitvoert en dit, wanneer die andere instellingen eveneens sociale voordelen toekennen aan begunstigten bij de R.V.P. Dit geschiedt voor zover deze « interne » (= R.V.P.) voordelen een wederzijdse invloed kunnen hebben op de « externe » (= niet R.V.P.) voordelen.

— Dès qu'un avantage a été mis en paiement l'O.N.P. procède également à toutes les adaptations ultérieures découlant des fluctuations de l'indice des prix à la consommation ou des augmentations des taux de base dans le cadre des programmations sociales.

— Toute modification intervenant par suite d'un décès, d'une séparation ou d'un mariage, d'un changement d'adresse, d'un départ pour l'étranger ou d'un retour de l'étranger, d'une admission dans un home ou d'un départ d'un home, d'une incarcération ou d'une libération, de la reprise ou de la cessation d'activités professionnelles, d'un changement de mode de paiement, etc. doit être suivie en permanence par l'O.N.P.

— Dans les limites des dispositions en vigueur en la matière, l'O.N.P. peut procéder à la récupération de prestations qu'il a indûment payées ou, en exécution d'un jugement, opérer une saisie au profit de tiers.

— L'O.N.P. effectue les retenues des cotisations destinées à l'I.N.A.M.I. (branche soins médicaux) et du précompte professionnel.

— Le large éventail d'informations relatives aux bénéficiaires de prestations et aux avantages payés, qui est stocké dans la banque de données, est utilisé pour l'élaboration de statistiques.

III. L'Institut national d'Assurances sociales pour Travailleurs indépendants

L'I.N.A.S.T.I., établissement public créé par la loi du 21 décembre 1970 a succédé aux droits et aux obligations de l'Office national des Pensions pour travailleurs indépendants. Il a pour mission l'organisation et la gestion de l'ensemble du statut social des travailleurs indépendants.

Le Ministre des Pensions a délégué au Secrétaire d'Etat, la tutelle du secteur relevant du régime des pensions; régime instauré par l'arrêté royal n° 72 du 20 novembre 1967 et son règlement général arrêté le 21 décembre 1967.

Cette administration située Place Jean Jacobs, 6 à 1000 Bruxelles reçoit toutes les demandes de pension des travailleurs indépendants quelle que soit leur résidence. L'instruction et l'attribution des pensions des résidents à l'étranger ainsi que de ceux qui réclament l'application d'une convention internationale sont réservées à l'administration centrale.

Les autres demandes sont transmises dans les services décentralisés situés dans toutes les provinces du pays.

Ces services complètent définitivement les dossiers de pension, calculent les droits et notifient les décisions aux demandeurs.

Dans la plupart des provinces, les services décentralisés de l'I.N.A.S.T.I. sont implantés aux mêmes adresses que ceux de l'O.N.P. Ceci permet d'aboutir plus rapidement à une décision définitive. Il faut savoir que l'I.N.A.S.T.I. doit, dans les cas de carrière mixte, connaître la décision de l'O.N.P. avant de pouvoir statuer dans son régime.

Le jour de l'envoi de la décision au demandeur, le bureau régional de l'I.N.A.S.T.I. adresse à l'O.N.P. un ordre de paiement.

Il va de soi qu'aucun ordre de paiement n'est adressé si le demandeur poursuit une activité professionnelle au-delà des limites autorisées.

L'I.N.A.S.T.I., par l'intermédiaire de sa Caisse nationale auxiliaire, liquide également ses pensions inconditionnelles.

— Van zodra een uitkering wordt uitbetaald gaat de R.V.P. ook over tot alle latere aanpassingen die voortvloeien uit de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen of uit de verhogingen van de basisbedragen in het kader van sociale programmatische.

— Iedere wijziging die zich voordoet naar aanleiding van een overlijden, een scheiding of huwelijk, een adreswijziging, een vertrek naar het buitenland, een opname of een vertrek uit een rusthuis, een opsluiting of een invrijheidstelling, het herkennen of het stopzetten van beroepsactiviteit, een wijziging in de betaalwijze, enz. dient permanent door de R.V.P. te worden opgevolgd.

— Binnen de perken van de terzake geldende bepalingen, mag de R.V.P. overgaan tot de terugvordering van de door hem ten onrechte betaalde prestaties, en in uitvoering van een vonnis beslag leggen ten voordele van derden.

— De R.V.P. int de bijdragen, die bestemd zijn voor de R.I.Z.I.V. (tak medische zorgen), en de bedrijfsvoorheffing.

— De brede waaier aan informatie betreffende de gerechtigden en de hen toegekende voordelen, die opgeslagen is in de databank, wordt gebruikt voor het opmaken van statistieken.

III. Het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen

Het R.S.V.Z., openbare instelling die opgericht werd bij de wet van 21 december 1970, heeft de rechten en plichten overgenomen van de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen. Het heeft tot taak om het geheel van het sociaal statuut der zelfstandigen te organiseren en te beheren.

De Minister van Pensioenen heeft de voogdij over de sector pensioenen voor zelfstandigen aan de Staatssecretaris voor Pensioenen overgedragen. Dit stelsel werd ingevoerd bij koninklijk besluit nr. 72 van 20 november 1967 en het algemeen reglement zoals vastgesteld in het koninklijk besluit van 21 december 1967.

Die administratie welke op het adres Jan Jacobsplein, 6 te 1000 Brussel, gevestigd is, ontvangt alle aanvragen om pensioenen van de zelfstandigen ongeacht waar zij wonen. Het onderzoek van het recht en de toekenning van de pensioenen voor personen die in het buitenland wonen en voor hen wier recht in het kader van een internationale overeenkomst moet worden vastgesteld geschiedt bij het centraal bestuur.

De andere aanvragen worden voor onderzoek doorgestuurd aan de gedeconcentreerde diensten die in alle provincies van het land werden opgericht.

Deze diensten vervullen het dossier, berekenen het recht en betekenen de beslissingen aan de aanvragers.

De meeste gewestelijke diensten zijn, samen met die van R.V.P. in éénzelfde gebouw ondergebracht. Zulks is van aard om de afhandeling van de aanvragen te bespoedigen. In het geval van een gemengde beroepsloopbaan moet het R.S.V.Z. immers de pensioenbeslissing als werknemer kennen vooraleer het zelf een beslissing kan nemen.

De dag waarop het gewestelijk bureau een beslissing neemt, stuurt het eveneens een betalingsopdracht aan de R.V.P.

Dat gebeurt evenwel niet onmiddellijk wanneer blijkt dat de pensioengerechtigde nog een beroepsbezigheid uitoefent die de toegelaten grenzen overschrijdt.

Het R.S.V.Z. betaalt de onvoorwaardelijke pensioenen die het zelf toekent uit via de Nationale Hulpkas.

La pension inconditionnelle comprend, outre la rente de retraite et de survie constituée avant 1976 dans le régime de pensions des travailleurs indépendants, la rente théorique censée constituée par le produit des cotisations destinées au régime des pensions de retraite et de survie durant la période du 1er janvier 1976 au 31 décembre 1983.

Cet avantage de pension est accordé sans condition à partir de l'âge de la retraite aux personnes qui ne peuvent prétendre à l'octroi d'une pension de retraite ou de survie ou au paiement de celle-ci, ou pour lesquelles le montant global de ces prestations est inférieur à la pension inconditionnelle.

Lorsque la pension est payable, la pension inconditionnelle est comprise et les deux avantages sont liquidés par l'O.N.P.

IV. Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer

L'Office de Sécurité sociale d'Outre-Mer a été créé par la loi du 17 juillet 1963 sous la forme d'un établissement public, doté de la personnalité civile, et placé sous le contrôle du Ministre ayant l'assistance technique dans ses attributions (Ministre de la Coopération au développement) et du Ministre des Finances.

L'Office a été substitué aux organismes qui géraient la sécurité sociale des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi; soit à la Caisse des pensions et allocations des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi, au Fonds d'allocations et au Fonds des invalidités des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi, lesquels ont été dissous.

Il a succédé à leur droits et obligations et en a repris l'actif et le passif.

L'Office est soumis aux dispositions de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public et est classé dans la catégorie D des institutions concernées par ladite loi.

L'Office a été doté de trois fonds.

Le Fonds des pensions a repris l'avoir de la Caisse des pensions et allocations familiales des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi ainsi que ses charges, à l'exception des allocations familiales.

Le Fonds de solidarité et de péréquation a repris l'avoir et les charges du Fonds d'allocations pour employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi, du Fonds spécial d'allocations et du Fonds de péréquation prévu à l'article 12 de la loi du 16 juin 1960 plaçant sous la garantie de l'Etat belge les organismes gérant la sécurité sociale des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi et portant garantie par l'Etat belge des prestations sociales assurées en faveur de ceux-ci.

Le Fonds de solidarité et de péréquation a également repris la charge des allocations familiales garanties par ladite loi du 16 juin 1960, aux anciens employés ainsi qu'aux victimes d'un accident du travail et aux personnes atteintes d'une maladie professionnelle.

Le Fonds des invalidités a repris l'avoir et les charges du Fonds des invalidités des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi, y compris le Fonds de péréquation prévu à l'article 13 de la loi du 16 juin 1960.

Le Ministre des Pensions a la tutelle du Fonds des Pensions. Ce Fonds prend également en charge l'organisation du régime des Pensions de toute personne, belge ou étrangère, qui exerce une activité professionnelle dans des pays autres que les

Het onvoorwaardelijk pensioen bevat de ouderdoms- en overlevingsrente die vóór 1970 in het raam van de pensioenregeling voor zelfstandigen werd gevestigd en de theoretische rente die wordt geacht voort te spruiten uit de opbrengst van de bijdragen die in de periode 1 januari 1976 — 31 december 1983 aan diezelfde regeling werden gestort.

De toekenning van die uitkering is aan geen enkele voorwaarde onderworpen en wordt vanaf de pensioenleeftijd verleend aan de personen die geen rust- of overlevingspensioen kunnen bekomen of voor wie de som van die pensioenen lager is dan het onvoorwaardelijk pensioen.

Als het pensioen betaalbaar is bevat het ook de onvoorwaardelijke rente en wordt het door de R.V.P. betaald.

IV. Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid

De D.O.S.Z. werd opgericht bij de wet van 17 juli 1963 in de vorm van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Hij staat onder het toezicht van de minister die de technische bijstand onder zijn bevoegdheid heeft (Minister van Ontwikkelingssamenwerking) en van de Minister van Financiën.

De Dienst is in de plaats gekomen van de instellingen die de sociale zekerheid van de werknemers van het vroegere Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi beheerden. Dat zijn : de Pensioen- en Toelagenkas voor de werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi, Toelagenfonds voor werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi, het Toelagenfonds en het Invalidenfonds voor werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi.

Zij is in hun rechten én plichten getreden en heeft hun passief en actief overgenomen.

De Dienst is onderworpen aan de beschikkingen van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut en behoort tot de categorie D van de instellingen die bij die wet worden beoogd.

De D.O.S.Z. beschikt over drie fondsen.

Het Pensioenfonds heeft het actief van de Pensioen- en Gezinstoelagenkas voor de werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi en ook de lasten, behalve die inzake gezinstoelagen, overgenomen.

Het Fonds voor solidariteit en perekwatie heeft de activa en de lasten overgenomen van het Fonds voor bijdragen van de bedienden van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi en het Fonds voor perekwatie, voorzien in artikel 12 van de wet van 16 juni 1960 tot het verlenen van de Belgische staatswaarborg aan de instellingen die met het beheer van de sociale zekerheid voor bedienden van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi belast zijn en de Belgische staatswaarborg toekennen aan uitkeringen ten voordele van die sociale verzekerden.

Het Fonds voor solidariteit en perekwatie heeft tevens de lasten van de kinderbijslagen overgenomen die door de genoemde wet van 16 juni 1960 werden gewaarborgd aan de gewezen bedienden evenals aan de slachtoffers van een arbeidsongeval en de personen die aan een beroepsziekte lijden.

Het Fonds voor invaliditeit heeft de activa en de lasten overgenomen van het Fonds voor invaliditeit van de bedienden van Belgisch Congo en Ruanda Urundi, met inbegrip van het Fonds voor perekwatie voorzien in artikel 13 van de wet van 16 juni 1960.

De Minister van Pensioenen heeft de voogdij over het Fonds der Pensioenen. Dit Fonds neemt eveneens het beheer van de pensioenstelsels over voor ieder persoon, Belg of vreemdeling, die een beroepsactiviteit heeft uitgeoefend in een land dat niet

Etats membres de la Communauté européenne. Contrairement aux autres régimes de pensions, ce secteur n'est pas obligatoire. Les personnes sont libres de participer ou non à la sécurité sociale d'Outre-Mer.

L'O.S.S.O.M. se charge du paiement de ces pensions.

V. Les autres régimes de pension

a) *Certaines pensions communales*

Certaines villes de Belgique n'ont pas adhéré à la Caisse de Répartition des pensions communales. Elles organisent elles-mêmes leur régime propre qui s'apparente fortement au régime du secteur public.

b) *La Société nationale des Chemins de fer*

La Société nationale des Chemins de fer organise elle-même son propre régime de pensions, régime fortement influencé par celui du secteur public, avec comme principale disposition : un avantage particulier réservé aux agents soumis au travail de nuit et des week-end (conducteurs et personnel roulant, personnel des gares,...).

c) *Pensions extra-légales*

Ces pensions privées, sont organisées auprès de compagnies d'assurances ou de banques à l'initiative de certaines entreprises.

d) *Pensions complémentaires*

Plusieurs régimes de pensions complémentaires légaux ont été instaurés pour favoriser ou stimuler des secteurs tels que les soins de santé... A ainsi été créé le régime des pensions complémentaires réservées aux médecins conventionnés, aux pharmaciens, etc.

Autre exemple : la pension complémentaire réservée aux notaires.

Pour l'ensemble des travailleurs indépendants, à l'exclusion de ceux qui peuvent prétendre aux pensions complémentaires citées ci-dessus, l'arrêté royal n° 1 du 26 mars 1981 a instauré un régime de pension complémentaire libre. Tout comme les cotisations versées en matière de statut social des travailleurs indépendants, les versements en vue de la constitution d'une pension libre complémentaire peuvent être déduits en matière d'impôts sur le revenu.

tot de lid-staten van de Europese gemeenschap behoort. In tegenstelling tot hetgeen in de andere pensioenstelsels geldt, zijn de personen, in deze sector niet verplicht verzekerd maar kunnen zij zich vrijwillig aan de Overzeese Sociale zekerheid onderwerpen.

De D.O.S.Z. is met de betaling van deze pensioenen belast.

V. Andere pensioenstelsels

a) *Sommige gemeentelijke pensioenen*

Sommige Belgische steden zijn niet toegetreden tot de Omslagkas voor gemeentelijke pensioenen. Zij stellen zelf een eigen stelsel in dat sterke gelijkenissen met het stelsel van de openbare dienst vertoont.

b) *Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen*

De Nationale maatschappij beheert een eigen pensioenstelsel, dat een sterke invloed onderging van het stelsel van de openbare dienst, en voornamelijk wordt gekenmerkt door het verlenen van een bijzonder voordeel aan de agenten die aan nacht- en weekend-werk onderworpen zijn (bestuurders, en rollend personeel, stationspersoneel,...).

c) *Buitenwettelijke pensioenen*

Deze private pensioenen worden door verzekeringsinstellingen en banken op initiatief van bepaalde ondernemingen ingesteld.

d) *Aanvullende pensioenen*

Meerdere wettelijke aanvullende pensioenstelsels werden ingevoerd om sectoren, zoals de gezondheidszorgen..., te begunstigen of aan te moedigen. Op deze wijze kwam het aanvullend pensioenstelsel tot stand dat voorbehouden is aan de geneesheren die tot het akkoord (artsen-ziekenfondsen) zijn toegetreden, aan apothekers, enz.

Ander voorbeeld : het aanvullend pensioen voorbehouden aan notarissen.

Voor alle zelfstandigen, met uitzondering van diegenen die op een van de hoger vermelde aanvullende pensioenen aanspraak kunnen maken, heeft het koninklijk besluit nr. 1 van 26 maart 1981 een stelsel voor een vrijwillig aanvullend pensioen ingevoerd. Net zoals voor de bijdragen die in het raam van het sociaal statuut der zelfstandigen worden gestort, kunnen de stortingen met het oog op de vorming van een vrijwillig aanvullend pensioen van het belastbaar inkomen afgetrokken worden.